

Interne notater

STATISTISK SENTRALBYRÅ

82/16

3. mai 1982

STATISTISK SENTRALBYRÅS LANGTIDSPROGRAM FOR 1980-ÅRENE

Bakgrunnsnotat nr. 5:

UTNYTTING AV ADMINISTRATIVE DATA TIL STATISTISKE FORMÅL

INNHOLD

	Side
1. Innledning	2
2. Omfanget av administrative data og deres bruk i statistikkproduksjonen .	3
2.1 Omfang	3
2.2 Statistisk bruk	5
3. Fordeler ved utnytting av administrative data	7
4. Drøfting av en del generelle problemområder ved bruk av administrative data i den offisielle statistikken	9
4.1 Informasjon om datasystemene	9
4.2 Generelt om mulighetene for å påvirke systemopplegg og definisjoner	10
4.3 Definisjon og identifikasjon av enhetene	13
4.4 Definisjon og klassifikasjon av kjennemerker	15
4.5 Klargjøring av dataene	16
4.6 Overføring	17
4.7 Arkivering og bruk	18
5. Nærmere om bruken av administrative data på enkelte statistikkområder ..	21
5.1 Miljø- og ressursstatistikk	21
5.2 Befolkningsstatistikk	22
5.3 Helsestatistikk	24
5.4 Lønnsstatistikk	27
5.5 Utdanningsstatistikk	29
5.6 Kriminalstatistikk	31
5.7 Sysselsettingsstatistikk	34
5.8 Folke- og bolig telling	36
5.9 Landbruks- og fiskeristatistikk	38
6. Sammendrag	40
V e d l e g g: Fortegnelse over EDB-baserte administrative datasystemer i den offentlige forvaltningen	44

1. INNLEDNING

Offentlige myndigheter har et omfattende statistikkbehov. Men myndighetene trenger også opplysninger om individuelle enheter som for eksempel personer, foretak og eiendommer. Grunnen til det er at lover og forordninger pålegger myndighetene å føre kontroll med at personer og foretak påtar seg slike byrder som skatter og avgifter, og at de fyller vilkårene for å få slike fordeler som trygd, stipendier, produksjonstilskott m.m. Individualdata som offentlige myndigheter henter inn til slike formål blir kalt administrative data. Med et administrativt datasystem forstår vi her et fast opplegg for innsamling, lagring, bearbeiding og utlevering av administrative data.

Administrative data har lenge vært utnyttet også til statistiske formål. Av offentlig statistikk som alltid har bygd på slike data kan eksempelvis nevnes statistikken over fødsler, giftemål og dødsfall, statistikken over inntekt og formue etter skattelikningen og statistikken over utenriks-handelen.

Utviklingen av elektronisk databehandlingsutstyr har ført til at flere og flere offentlige organ har tatt i bruk slike hjelpemidler i sin databehandling. Det har muliggjort en utbygging av omfanget av de administrative data, samtidig som dataene nå lagres i en mer standardisert form og på en måte som gjør det lettere å hente disse fram ved behov. Mulighetene for å nytte dataene i statistikkproduksjonen er dermed blitt langt bedre enn før.

Utbyggingen av EDB-baserte administrative datasystemer har vært særlig sterk i de siste 10-15 år, og utviklingen synes bare å gå raskere og raskere. Den betydning dette har for produksjonen av offisiell statistikk ble inngående drøftet under arbeidet med Byråets langtidsprogram for 1976-1980. Bakgrunnsnotat nr. 2 fra den gang, "Statistisk Sentralbyrå i framtidssamfunnet" (PJB/eh, 22/8-74), inneholder en relativt detaljert diskusjon blant annet av arbeidsdelinga mellom Byrådet og de administrative datasystemer og av valget mellom utbygging av administrative og statistiske datasystemer.

I notatet fra 1974 vurderes mulighetene for å utnytte de administrative datasystemene til statistiske formål svært optimistisk. Senere års erfaringer synes å vise at vanskelighetene på dette felt har vært sterkt undervurdert. Likevel er det nå tydeligere enn før slått fast at den offisielle statistikk heretter i stor utstrekning må bygge på administrative data. Klarest er dette kommet til uttrykk under forberedelsene til folketellingen i 1980. Finansdepartementet uttalte da at framtidige folketellinger

bør søkes gjennomført ved hjelp av data fra administrative datasystemer og uten oppgaveinnhenting direkte fra befolkningen.

Det er på denne bakgrunn vi her vil se nærmere på den bruk Byrået kan gjøre av EDB-baserte administrative datasystemer og den innsats som må gjøres. I notatet, som skal tjene som et bakgrunnsnotat for arbeidet med langtidsprogrammet for Byråets virksomhet i 1980-årene, gis det først en summarisk oversikt over hva vi vet om omfanget av administrative datasystemer og den nytte Byrået kan få av disse. Dernest drøftes forskjellige problemer knyttet til bruk av administrative data i statistikkproduksjonen og hva vi eventuelt kan gjøre for best mulig å løse problemene. I nest siste hovedavsnitt ser vi nærmere på bruken av administrative data på enkelte statistikkområder, mens sluttavsnittet inneholder et sammendrag av hovedpunktene i notatet.

2. OMFANGET AV ADMINISTRATIVE DATA OG DERES BRUK I STATISTIKKPRODUKSJONEN

2.1 Omfang

For å få en oversikt over hvor stort omfang de administrative data har, ble det høsten 1980 foretatt en rundspørring blant fagkontorene i Byrået. I sine svar nevner kontorene i alt 70 EDB-baserte administrative datasystemer som det er eller kan bli aktuelt å hente data fra til produksjon av offisiell statistikk. Dette tall må imidlertid oppfattes som et minimumstall. For eksempel forekommer det i svarene at det under ett system er regnet med delsystemer som det kanskje ville være riktigere å skille ut som egne systemer. Det har ikke latt seg gjøre å revidere oppgavene fra kontorene på en slik måte at vi er sikre på at avgrensingen av datasystemene alltid følger de samme prinsipper. For noen få systemer er dessuten den informasjon vi har så mangelfull at det ikke har vært mulig å ta dem med i oversikten.

Tre fjerdeparter av de datasystemene vi har oversikt over, var i drift høsten 1980, mens en fjerdepart var under oppbygging eller planlagt. Disse tall forteller at forvaltningens bruk av maskinbaserte datasystemer er i rask vekst slik som nevnt i innledningen.

Tabell 1. EDB-baserte administrative datasystemer i drift, under oppbygging eller planlagt i den offentlige forvaltningen etter registreringsenhet. 1980

Registreringsenhet	I alt	I drift	Under oppbygging	Planlagt
Person	28	23	4	1
Bedrift, foretak, institusjon og organisasjon	20	15	3	2
Annen enhet	22	15	6	1
I alt	70	53	13	4

De data som inngår i systemene er dels knyttet til fysiske personer, dels til juridiske personer så som bedrifter, foretak, organisasjoner og institusjoner, og dels til hendinger og gjenstander av ulike slag. Systemene for innsamling, lagring og behandling av opplysninger om fysiske personer utgjør den største gruppen. To femteparter av de administrative datasystemene tilhører denne gruppen, mens de resterende systemer er forholdsvis likelig fordelt mellom systemer for behandling av bedrifts- og institusjonsdata m.v. og systemer for data om hendinger og gjenstander.

En optelling viser at det på maskinlesbart medium ligger lagret om lag 28 millioner ulike poster (records) med administrative data knyttet til identifiserbare enkeltpersoner. Det vil si at det for hver person i Norge grovt regnet er lagret opplysninger i gjennomsnittlig 7 administrative persondatasystemer. I datasystemene for bedrifts- og institusjonsdata mv. er det anslagsvis lagret 1 ½ million ulike poster med data knyttet til de enkelte bedrifter, foretak, organisasjoner etc., mens vi i resten av datasystemene finner data om ca. 8 millioner hendinger og gjenstander.

I persondatasystemene er dataene på ett unntak nær knyttet til enkeltindivider identifiserbare ved ett og samme identifikasjonsbegrep, nemlig fødselsnummeret i folkeregistersystemet. De andre datasystemene har ikke tilnærmetvis samme grad av standardisering verken når det gjelder definisjon av registerenhetene eller identifikasjonen av disse. Av systemene for innsamling, lagring og behandling av bedrifts- og institusjonsdata m.v. har nesten halvparten egne prinsipper for avgrensning og identifikasjon av enhetene, en tredjepart nytter gårds- og bruksnummer, mens den resterende femtepart av datasystemene bygger på de enhetsdefinisjoner og identifikasjonsbegrep som er fastsatt i Det sentrale bedrifts- og foretaksregister. I den tredje gruppen av administrative datasystemer - systemene for data om hendinger og gjenstander - er det mindre muligheter for standardisering av enhets-

definisjoner og identifikasjonsbegrep. Disse systemene har da også gjennomgående sine egne og innbyrdes uavhengige definisjons- og identifikasjonsprinsipper.

En fortegnelse over de datasystemene som oversikten omfatter, er tatt med som vedlegg til notatet.

2.2 Statistisk bruk

Av de datasystemene som fagkontorene har gitt melding om og som er i drift i dag, blir den overveiende del (92 prosent) allerede nyttet i den offisielle statistikken. Disse systemers potensial som datakilder for statistikken er imidlertid på langt nær uttømt. I tillegg til statistisk utnytting av de 8 prosent av datasystemene som i dag ikke gir opplysninger til statistikken, mener fagkontorene at Byrået bør kunne utnytte dataene fra 58 prosent av alle datasystemer i drift bedre enn nå.

Tabell 2. EDB-baserte administrative datasystemer i drift, under oppbygging eller planlagt etter deres utnytting i statistisk øyemed. 1980

Nåværende og framtidig statistikkbruk	I alt	I drift	Under oppbygging	Planlagt
Dataene nyttes i statistikkproduksjonen, ingen aktuelle muligheter for utvidet statistikkbruk	18	18	-	-
Dataene nyttes i statistikkproduksjonen, aktuelle muligheter for utvidet statistikkbruk	33	31	2	-
Dataene nyttes ikke i statistikkproduksjonen, men slik bruk kan bli aktuell	19	4	11	4
I alt	70	53	13	4

Fagkontorene regner med at dataene i fjerdeparten av alle etablerte og planlagte administrative datasystemer som oversikten omfatter, utnyttes i statistikkproduksjonen så langt som mulig. For nesten halvparten av alle datasystemene foreligger det aktuelle muligheter for utvidet bruk av de administrative data i statistikkproduksjonen. Den siste drøye fjerdeparten av systemene inneholder eller vil komme til å inneholde data som til nå ikke er tatt i bruk i produksjon av offisiell statistikk, men som det i årene framover vil være aktuelt å utnytte for dette formål.

Fra alle grupper av administrative datasystemer er det ansett som mulig og ønskelig å ta i bruk nye data eller utvide bruken av allerede brukte data i statistikkproduksjonen. Fagkontorene mener de i de nærmeste årene både bør utvide sin bruk av data og ta i bruk nye data fra 85 prosent av de administrative EDB-systemer for bedrifts- og institusjonsdata, fra 72 prosent av persondatasystemene og fra 64 prosent av systemene for data om hendinger og gjenstander.

Den høye utnyttingsgraden og den positive bedømmelsen av mulighetene for utvidet bruk av administrative data som ovennevnte tall viser, kan ikke tas som et uttrykk for at alle administrative datasystemer er aktuelle som leverandører av data til den offisielle statistikken. Vi må regne med at administrative datasystemer med liten eller ingen allmennstatistisk interesse er falt utenfor vår oversikt, ganske enkelt fordi fagkontorene har liten interesse for og dermed lite kjennskap til disse systemene.

Hvorvidt et administrativt datasystem er interessant eller ikke interessant fra et allment statistisk synspunkt er først og fremst et spørsmål om datainnholdet i systemet. De administrative datasystemer som det vil være en sentral oppgave å nyttiggjøre seg i produksjonen av offisiell statistikk, er (i) slike som inneholder data av samme slag som de som alt inngår i statistiske datasystemer, (ii) slike som gir tilleggsinformasjon om områder som alt dekkes av statistikk og (iii) slike datasystemer som kan gi datagrunnlag for utarbeiding av ny allmenntilgjengelig statistikk. Systemer hvis datainnhold hovedsakelig er egnet til å kaste lys over problemstillinger av mer driftsmessig art, bør det være de administrative organers egen oppgave å utnytte til statistiske formål også.

Bruken av administrative datasystemer i produksjonen av offisiell statistikk er ikke bare avhengig av at det i systemene innsamles, bearbeides og lagres data om forhold som har allmenn interesse. For at administrative data skal kunne utnyttes til statistiske formål, må de også oppfylle visse minstekrav til datakvalitet. Viktigst er det at dataene knyttes til klart definerte, identifiserbare enheter og at de opplysninger som gis om enhetene defineres og registreres på en systematisk og entydig måte. Aller helst bør de administrative datasystemene nytte samme system for identifikasjonsnummer, definisjoner og grupperinger som i det allmenne statistikksystemet. Felles standarder m.v. vil gjøre det lettere å imøtekomme særhensyn som må tas til den statistiske bruken av dataene, blant annet hensynet til:

- behovet for sammenheng og sammenliknbarhet med data fra andre kilder

- behovet for sammenheng og sammenliknbarhet med data fra andre tidspunkt eller tidsrom
- muligheten for å kunne gi tall både for hele landet og for regioner og grupper.

3. FORDELER VED UTNYTTING AV ADMINISTRATIVE DATA

Statistisk bruk av administrative data vil by på så vel fordeler som ulemper. Ulempene og problemene kommer vi tilbake til i neste hovedavsnitt, her vil vi bare se på de fordeler utnytting av administrative data i statistikkproduksjonen kan gi til

- oppgavegivere,
- statistikkprodusent og
- statistikkbrukere.

Opgavegiverne vil bli spart for et betydelig arbeid med utfylling og innsending av statistikkoppgaver, i tillegg til at de vil bli spart for berettiget irritasjon over at de samme opplysninger må gis til flere offentlige institusjoner. Hensynet til oppgavegiverne er regnet som en meget viktig grunn til at Byrået bør utnytte administrative data så godt det lar seg gjøre i sin statistikkproduksjon.

En annen og meget tungtveiende grunn for utnyttningen av administrative data til statistiske formål er de muligheter det åpner for å gjøre arbeidet med vedlikehold og utbygging av det allmenne statistikksystemet så rasjonelt som mulig. De store og stadig økende mengder av data som lagres på maskinlesbar form for kortere eller lengre tid i de administrative datasystemer, bør lett og til forholdsvis små kostnader kunne overføres til Byrået. Dermed vil statistikkprodusenten, i likhet med oppgavegiverne, bli spart for en vesentlig del av det omfattende arbeid og de store kostnader som innhenting av oppgaver til den offisielle statistikken medfører.

Opplysninger hentet fra EDB-baserte administrative datasystemer vil være bedre klargjort for statistikkproduksjon enn opplysninger samlet inn direkte fra de primære oppgavegivere. Arbeidet med å overføre opplysningene til maskinlesbare media er således alt utført. I tilknytning til dataregistreringen vil vedkommende administrative organ også sørge for en viss revisjon og koding av dataene. Det er også grunn til å regne med at det blir tatt maskinelle kontroller for å sikre at datakvaliteten tilfredsstillende de krav den administrative bruken stiller. Selv om statistisk bruk av dataene stiller andre og i visse henseender strengere kvalitetskrav, slik det vil framgå av neste hovedavsnitt, er det uten videre klart at bruken av administrative data, foruten spart dataregistreringsarbeid, som

hovedregel vil innebære redusert revisjons-, kode- og kontrollarbeid i Byrået. Innsparingene vil i første rekke gjelde det mer rutinepregede dataklargjøringsarbeid. Vi må regne med at kravene til høyt kvalifisert tilretteleggings- og kontrollarbeid snarere vil øke enn avta ved en overgang fra skjemainnsamlede til administrative data.

På noen statistikkområder er det slik at primærdata ikke kan samles inn av andre enn de administrative organ som har vedkommende saksområde. Det gjelder blant annet miljøstatistikken hvor datainnsamlingen ofte krever spesialutdannet personale, kostbart måleutstyr og et lokalt kontaktnett.

Det kjennskapet vi har til blant annet tilgangen på administrative data er for mangelfullt til at det med rimelig grad av pålitelighet er mulig å beregne størrelsen på de innsparinger Byrået kan gjøre ved en effektiv utnytting av administrative data. Men som et utgangspunkt for en vurdering av spørsmålet, nevner vi at arbeidsoperasjonene som det vil bli innsparinger på (datainnsamling, dataregistrering, revisjon og koding), gjennomgående svarer for halvparten av ressursbruken ved gjennomføringen av en statistisk undersøkelse. Dersom vi anslagsvis legger til grunn at en overgang fra direkte oppgaveinnsamling til bruk av administrative data vil redusere datainnsamlingsarbeidet til en fjerdepart, dataregistreringsarbeidet til null og revisjons- og kodearbeidet til to tredjeparter, innebærer det at datainnsamlings- og dataklargjøringsarbeidet til sammen går ned med noe omkring 60 prosent og at ressursbruken for gjennomføringen av undersøkelsen reduseres med 30 prosent. La oss tenke oss at Byrået i kommende ti-årsperiode vil bli i stand til å erstatte femteparten av sin direkte oppgaveinnsamling med data hentet fra administrative datasystemer. Da indikerer de løse anslagene som er gjort ovenfor, at utnyttningen av administrative data vil kunne frigjøre noe omkring 5 prosent av Byråets ressurser til forbedringer og utbygging av statistikksystemet.

Utnyttingen av administrative data til statistiske formål vil også komme statistikkbrukerne til gode, forutsatt at rasjonaliseringsgevinsten nyttes til utarbeiding av ny statistikk, kvalitetsforbedringer og/eller bedre markedsføring av statistikkproduktene.

4. DRØFTING AV EN DEL GENERELLE PROBLEMOMRÅDER VED BRUK AV ADMINISTRATIVE DATA I DEN OFFISIELLE STATISTIKKEN

Dersom vi skal greie å utnytte fordelene ved bruk av administrative data i statistikkproduksjonen, må blant annet følgende betingelser oppfylles:

- (i) Byrået må skaffe seg informasjon om datasystemene.
- (ii) Vi må gis muligheter for å påvirke systemoppleggene slik at de også ivaretar de statistiske formål på en god måte.
- (iii) De administrative organer må gjennomføre innsamlingen og klargjøringen av dataene etter de til enhver tid fastsatte retningslinjer.
- (iv) Overføringen av data til Byrået må skje innen fastsatte tidsrammer.
- (v) Dataene må overføres i en form som gjør det mulig for Byrået å bedømme kvaliteten, gruppere og sammenstille dataene slik statistikk- og analysebehovene tilsier.

Vår erfaring viser at det ofte er vanskelig å få etablert samarbeidsformer som kan sikre en oppfylling av disse forutsetningene. Noen av de problemer dette reiser drøftes i dette hovedavsnittet parallelt med en drøfting av tiltak som kan løse eller minske vanskene.

4.1 Informasjon om datasystemene

Det er uten videre klart at Byrået må sitte inne med informasjon om et administrativt datasystem dersom det skal utnytte data fra systemet i produksjonen av offisiell statistikk. Det er viktig at informasjonen mottas på et så tidlig tidspunkt som mulig og at den er mest mulig fullstendig.

For å kunne bedømme den statistiske verdien av et planlagt eller etablert administrativt datasystem, trenger Byrået detaljerte opplysninger blant annet om definisjon av registreringsenheter, kjennemerker, kjennemerkeverdier og systemløsninger. Eventuelle endringer i systemopplegg, definisjoner m.v. er det dessuten viktig at Byrået blir gjort kjent med.

En generell anmodning om å gi slik informasjon til Byrået er gitt i et rundskriv om "Rasjonalisering av den offentlige statistikk" av 24. november 1972 fra Finansdepartementet til alle departementer og forskningsrådene. Rundskrivet peker på at de administrative datasystemene utgjør et viktig grunnlag for den offisielle statistikken. I den sammenheng uttaler departe-

mentet blant annet dette: "Det er derfor av stor betydning at Byrået blir orientert om nye datainnsamlingsrutiner eller omlegging av eldre, selv om disse ikke har en statistisk begrunnelse. Finansdepartementet vil anmode departementene og underliggende institusjoner om å gi Statistisk Sentralbyrå slik orientering i god tid før igangsetting eller omlegging av datainnsamling skjer."

Erfaringen viser imidlertid at rundskrivet ikke sikrer Byrået automatisk og løpende informasjon om alle nye og gamle datasystemer. Det kreves en aktiv innsats fra Byråets side for at opplysningene skal komme inn. En slik aktiv medvirkning skjer i dag gjennom den faglige kontakt Byrået har med administrative organ på ulike plan. Som oversikten foran viser, er heller ikke det tilstrekkelig til å sikre nødvendig informasjon om datasystemene. Kunnskapen om administrative data er dessuten spredt på ulike ledd i organisasjonen på en måte som gjør at den er vanskelig tilgjengelig for mange som trenger den.

Det synes således å være et klart behov for tiltak som både kan bedre strømmen av informasjon om administrative data inn til Byrået og bedre tilgjengeligheten til informasjonen i Byrået. Følgende tiltak kan for eksempel tenkes iverksatt:

1. Organisasjonsmessige tiltak som for eksempel oppretting av et datakontor, nedsetting av prosjekt- og samarbeidsgrupper m.v.
2. Fornyelse og oppfølging av rundskriv om rapportplikt til Byrået om administrative datasystemer
3. Samarbeid med Datatilsynet og Rasjonaliseringsdirektoratet for å sikre at den informasjon de samler inn om datasystemer også kan komme Byrået til gode
4. Oppretting og ajourhold av et register over EDB-baserte administrative datasystemer som kan tenkes å bli utnyttet for statistiske formål.

4.2 Generelt om mulighetene for å påvirke systemopplegg og definisjoner

Vanskelighetene med å få god nok kvalitet på statistikk som er basert på administrative data har vist seg å kunne være meget store. Det skyldes først og fremst at opplegget for mange av datasystemene er blitt fastlagt

uten at det er tatt hensyn til statistikkens databehov. I slike tilfelle vil altså definisjoner av enheter, kjennemerker og kjennemerkeverdier utelukkende være tilpasset de administrative funksjoner som datasystemene skal tjene. Men vi har også eksempler på at Byrået har hatt innflytelse på utformingen av systemene. Byråets innflytelse på opplegget av ulike administrative datasystemer er nedenfor inndelt i fem grupper. Grensene mellom gruppene eller samarbeidsmodellene vil i praksis være flytende.

(i) Faglig styringsmyndighet. Det administrative datasystemet som Byrået har den best mulige innflytelse på opplegget av, er folkeregistersystemet. Byrået fungerer som sentralkontor for folkeregistrene og har fullmakt til å fastsette regler og bestemmelser om ordningen og føringen av registrene. Folkeregistrene er administrativt underlagt Skattedirektøren, men for Det sentrale personregisteret har Byrået også det administrative ansvar.

(ii) Faglig rådgivningsmulighet. GAB-registrene er formelt underlagt Miljøverndepartementet både administrativt og faglig. Byrået er imidlertid tillagt viktige oppgaver som rådgivende og utførende faginstans for datasystemet. Det innebærer at Byrået har svært gode muligheter for å øve innflytelse på systemet, blant annet ved at Byrået må stå for utformingen av regler og bestemmelser om ordningen og føringen av GAB-registrene. Alle endringer av registrenes innhold, registreringsrutiner m.v. må imidlertid godkjennes av Miljøverndepartementet.

(iii) Byrårepresentasjon i styringsorgan. Arbeidsgiver- og arbeidstakerregistrene og systemene for databehandling i Landbruksdepartementet er eksempler på bruk av denne samarbeidsmodell.

Arbeidsgiver- og arbeidstakerregistrene som er opprettet og skal fungere med den dobbelte målsetting å tilfredsstille både administrative og statistiske databehov, er planlagt og utviklet i et samarbeid mellom flere offentlige etater. Byrået har gjennom sin deltakelse i Bendiksen-utvalget hatt sterk innflytelse på opplegget av datasystemet. Driften av systemet er underlagt Rikstrygdeverket.

Når det gjelder systemene for databehandling i Landbruksdepartementet er Byrået også representert i en styringsgruppe. Det har imidlertid til nå ikke lyktes å få styringsgruppen til å legge den vekt på de statistiske målsettinger som Byrået ønsker.

(iv) Samarbeid organisert på annen måte. Denne samlegruppen omfatter ulike tilfelle der Byråets innflytelse på det administrative datasystem kan variere relativt meget. Vanligvis er det opprettet personlige kontakter på saksbehandlernivå. På grunnlag av den informasjon som mottas på denne måten kan Byrådet rette henvendelser om innholdet i datasystemene, men oppleggene vil i hovedtrekk som oftest være låst fast. Fra tid til annen kan det opprettes ad hoc-utvalg for å drøfte statistikkens behov. Byrådet kan også være representert i styringsorgan eller liknende, men styringsorganet har så stort ansvarsområde at drøftingen av et enkelt datasystem blir langt mer summarisk enn i styringsorganene for systemer gruppert i forannevnte gruppe. Riksskattestyret er et eksempel på et styringsorgan hvor Byråets representasjon gir små muligheter for å øve innflytelse på datasystemene.

(v) Datasystemer uten organisert samarbeid. For datasystemer i denne gruppen har erfaring vist at Byrådet i dag står uten noen reelle muligheter for påvirkning av systemoppleggene. Den informasjonsplikt som Finansdepartementets rundskriv fra 1972 pålegger etatene, skulle i prinsippet sikre Byrådet en viss innflytelse på opplegget også av disse systemene, men som tidligere nevnt fungerer denne meldetjenesten for tiden ikke etter sin hensikt. Meldinger som måtte bli sendt Byrådet utelukkende som følge av bestemmelsene i Finansdepartementets rundskriv, vil dessuten trolig komme for sent til at Byrådet kan påvirke systemopplegg og definisjoner.

De erfaringer vi har, etterlater ingen tvil om at det er et samarbeid organisert etter modell (i) eller modell (ii) som gir de beste muligheter for statistisk utnytting av administrative data. Andre omsyn gjør imidlertid at det ikke er aktuelt å tenke seg disse løsninger for andre administrative datasystemer enn personregistersystemet og GAB-registrene. Det er derfor modell (iii) som bør stilles opp som hovedmønster for hvorledes samarbeidet om opplegg og utnytting av et administrativt datasystem bør innrettes. Det vil si at Byrådet må arbeide for at statistiske formål blir best mulig tilgodesett, og for å komme med i planleggings- og styringsorgan som fastlegger opplegget for datasystemet.

Vi kan ikke vente at offentlige etater uten videre vil gå med på å prioritere statistikkbehovene like høyt som de administrative funksjoner. Vanligvis vil det være de administrative gjøremål, f.eks. utlikning av skatter, som etatene vil betrakte som viktigst. Det vil derfor i noen tilfeller kunne oppstå behov for at de bevilgende myndigheter uttaler at statistiske data på et felt er nødvendige og at vedkommende administrative etat pålegges å fungere som statistisk feltorganisasjon i en viss grad.

Avgjørelsen vil måtte fattes ut fra en totalvurdering, dels ut fra hensynet til å unngå dobbeltinnhenting av oppgaver fra oppgavegiverne og dels ut fra ønsket om å gjøre de samlede innsamlingskostnader minst mulige. Vanskene med å vedlikeholde en innsamlingsrutine må i denne sammenheng vurderes nøye. Vi har bred erfaring, blant annet fra arbeidet med sysselsettingsstatistikk, for at administrative myndigheter har sterkt begrensede muligheter for å fungere som innsamlere av opplysninger til ren statistikkbruk. Jo større kravene er til en meldingsrutine administrert av et forvaltningsorgan, jo viktigere synes det å være at meldingene dekker et klart administrativt behov. Som hovedregel bør Byrådet godta at omfanget av dataene i et administrativt system bestemmes ut fra de administrative behov.

Byrådet har ikke det samme behov for å kunne øve innflytelse ved utvikling og drift av alle administrative datasystemer. Samarbeidsformen mellom vedkommende administrative organ og Byrådet bør derfor vurderes nærmere i hvert enkelt tilfelle. Hovedmønsteret med byrårepresentasjon i planleggings- og styringsorgan kan for eksempel fravikes for systemer som har en mer perifer statistisk interesse, enten fordi datatilfanget er lite eller fordi dataene gjelder områder som ikke er høyprioriterte i det allmenne statistikksystemet. I slike saker vil Byråets interesser fullt ut kunne ivaretas på en tilfredsstillende måte gjennom kontakt og samarbeid på saksbehandlernivå, jfr. samarbeidsmodell (iv). Vi må imidlertid ved dette opplegg regne med å godta løsninger som ikke tilfredsstiller statistikkens maksimale krav til enhetsdefinisjoner, kjennemerker, datakvalitet mv.

4.3 Definisjon og identifikasjon av enhetene

Problemene knyttet til definisjonen, avgrensingen og identifikasjonen av enhetene er helt forskjellige avhengig av hva slags enheter det dreier seg om. For persondatasystemer der enheten er den enkelte person, har vi små definisjons- eller avgrensingsproblemer. Som hovedregel har vi heller ikke vansker med identifikasjonen av de personer opplysningene gjelder. Derimot oppstår det lett definisjons- og identifikasjonsproblemer ved lagring og uttak av opplysninger knyttet til grupper av personer som for eksempel familier og husholdninger. De administrative persondatasystemene som vi til nå kjenner til, nytter alle på et par unntak nær fødselsnummer som identifikasjonsbegrep.

Det er grunn til å regne med at det også i årene framover vil bli relativt små problemer med definisjon og identifikasjon av enhetene i persondatasystemene, selv om vi ikke kan se bort fra en restriktiv holdning i Datatilsynet til bruken av fødselsnummer kan skape en del vansker. Byrådet må søke å hindre at slike vansker oppstår, blant annet ved uttalelser som klargjør hvilke konsekvenser sløyfingen av fødselsnummer får for den statistiske bruken av administrative data.

Avgrensingen og identifikasjonen av enhetene i de administrative systemer for bedrifts- og institusjonsdata m.v. reiser betydelig større problemer for en utnytting av dataene til statistiske formål. Våre erfaringer hittil gjelder først og fremst bruken av foretaks- og bedriftsdata, og merknadene nedenfor er knyttet til problemene med disse enheter.

Vanskene med enheten bedrift skriver seg fra at dette begrepet ikke har noen klar avgrensing i vanlig bruk verken i administrasjonen, næringslivet eller blant publikum. For statistiske formål har Byrået i samsvar med internasjonale anbefalinger vært nødt til å utarbeide egne regler for avgrensingen og identifikasjonen av bedriftsenheten. Disse reglene er gitt i Standard for næringsgruppering og i retningslinjene for Det sentrale bedrifts- og foretaksregister. Bedriftsenheten er gitt en forholdsvis snever avgrensing for å tilfredsstillere kravene til spesifikasjoner etter virksomhetens art i næringsstatistikken og kravene om data til regionalstatistikken. Da de sentrale administrative myndigheter ikke har samme slags spesifikasjonsbehov, har det ikke vært mulig å få innarbeidet bedriftsenheten i administrative datasystemer. Et unntak er imidlertid Arbeidsgiverregisteret, hvor en underinndeling i avdelinger har muliggjort forsøk på å knytte opplysninger til enkeltbedrifter identifisert ved de nummer bedriftene har i Det sentrale bedrifts- og foretaksregister. Vi har ennå ikke erfaring nok til å vurdere hvordan vedlikeholdet av et slikt system vil fungere.

For foretaksenheten burde forholdene ligge bedre til rette for felles bruk i statistiske og administrative datasystemer. Et foretak er definert som en institusjonell enhet som omfatter all virksomhet som drives av samme eier. Det vil si at et foretak som regel er det samme som vanlig brukte juridiske enheter: et firma, en institusjon, en forening, en organisasjon eller en etat. Det har likevel til nå bare i liten utstrekning lyktes å få til en tilfredsstillende samordning av definisjoner av og identifikasjonsbegreper for enhetene i administrative datasystemer med utgangspunkt i foretaksavgrensingen og foretaksnummerne i bedrifts- og foretaksregisteret. Dette trass i at Byrået har engasjert seg i arbeidet for å komme fram til et felles nummersystem, blant annet i forbindelse med opprettelsen av store datasystemer som Merverdiavgiftsregisteret og Løsøreregisteret.

En grunn til vanskene er at de ulike oppgaver datasystemene skal fylle, stiller krav til enhetsdefinisjoner som vanskelig lar seg forene. Det er lite Byrået kan gjøre med dette, valget av ulike løsninger for avgrensing og identifikasjon av enhetene kan også for en del skyldes et mangelfullt kjennskap til bedrifts- og foretaksregisteret. Informasjon om de mulighetene registeret byr, kan derfor være et virkemiddel for å oppnå bedre

samordning. I denne sammenheng bør nevnes at sterke grunner taler for at noen av restriksjonene på bruken av registeret blir fjernet. Dersom opplysning om en bedrifts eller et foretaks næringsgruppe kan unntas fra taushetsplikt, vil det utvilsomt øke de muligheter bedrifts- og foretaksregisteret har til å virke som et instrument for samordning av administrative datasystemer og for utnyttningen av administrative data i statistikkproduksjonen. Vi ser heller ikke bort fra at visse tillemperinger i definisjoner og prinsipper i bedrifts- og foretaksregisteret kan foretas for å nå ovennevnte mål. Byrået vil ta initiativet til iverksetting av en nærmere utredning av problemene med avgrensingen og identifikasjonen av ulike bedrifts- og institusjonsenheter.

4.4. Definisjon og klassifisering av kjennemerker

Administrativ og statistisk bruk vil ofte stille ulike krav også til opplysninger om enhetene. Det er en rekke eksempler på at utvalget, definisjonen eller klassifiseringen av kjennemerkene i et administrativt datasystem avviker fra det som ville være ønskelig ut fra statistiske formål. En bedre samordning av interessene vil her som ellers best kunne oppnås i et samarbeid mellom vedkommende administrative organ og Byrået.

Når det gjelder valget av kjennemerker for enhetene i et administrativt datasystem, er det naturlig at det er de administrative behov som tillegges størst vekt. Erfaring viser dessuten, som tidligere nevnt, at administrative organ er lite skikket som innsamlere av andre data enn dem som trengs i egen saksbehandling. Den statistiske verdi av en tilleggsopplysning og fordelene ved å innhente den sammen med data fra administrative formål, kan imidlertid være så stor at Byrået likevel bør ta opp spørsmålet om en utvidelse av omfanget av det administrative datasystemet. En slik utvidelse må eventuelt kunne foretas med den hjemmel som det administrative organ har.

Behovet for en standardisering av definisjonen av kjennemerkene og bruken av grupperingsstandarder er sterkt framhevd av et offentlig utvalg til å forstå en utredning om desentralisering og effektivisering av offentlig databehandling (Elgsaasutvalget). Utvalget sier i sin innstilling (NOU 1978: 48) at en standardisering av dataelementer er nødvendig for å unngå unødvendig dobbeltarbeid både ved overføring av data mellom ulike offentlige administrative forvaltningssystemer og ved en overføring av data til statistisk bruk. For å fremme standardiseringsarbeidet foreslår Elgsaasutvalget at det opprettes et referansedataarkiv i Statistisk Sentralbyrå. Grunnlaget for oppretting og vedlikehold av referansearkivet er ment å være en meldeplikt pålagt

alle som er ansvarlige for offentlige datasystemer. De skal først gi et varsel når systemarbeid settes i gang med oppgave over hvilke registre som skal opprettes, og siden når systemarbeidet avsluttes sende inn til Byrået en fullstendig databeskrivelse. Det foreslås at Byrået utgir en katalog over dataelementer i offentlige datasystemer og at Byrået fungerer som faglig veileder i spørsmål som vedrører standardisering av dataelementer.

En gjennomføring av forslaget til Elgsaasutvalget vil lette arbeidet med en samordning av administrative datasystemer og det vil i særlig grad legge forholdene bedre til rette for utnyttningen av administrative data til statistiske formål. Et sentralt referansedata-arkiv vil innebære en formalisering og utvidelse av rammen for det tidligere foreslåtte (avsnitt 4.1) interne register over offentlige datasystemer. I tillegg til at et sentralt referansearkiv vil tilfredsstille Byråets informasjonsbehov på en bedre måte enn et internt register, vil veilederfunksjonen i kombinasjon med andre fastslåtte tiltak, gi et godt utgangspunkt for medinnflytelse ved fastlegging av blant annet enhets- og kjennemerkedefinisjoner og grupperingsstandarder.

Byrået har i brev til Forbruker- og administrasjonsdepartementet sagt seg villig til å påta seg ansvaret for referansedata-arkivet m.v., forutsatt at Byrået får de ressurser arbeidet krever. Det er her tale om en betydelig informasjons- og standardiseringsoppgave, hvis løsning krever vesentlig innsats fra fagkontorene, de tjenesteytende kontorer og fra et samordnings- eller sekretariatsorgan. Den fagkompetansen Byrået har og den betydning en iverksettelse av Elgsaas-utvalgets forslag vil kunne få for utnyttningen av administrative data til statistiske formål, tilsier likevel at forslaget følges opp av Byrået i den grad midler tilføres utenfra.

4.5 Klargjøring

De opplysninger som inngår i administrative dataregistre må være pålitelige, da de er et viktig grunnlag for myndighetenes beslutninger i enkelt-saker av stor betydning for de personer eller virksomheter sakene gjelder. Retningslinjer og program for kontroll av grunnlagsmateriale og dataregistrering er derfor nødvendige ledd i systemoppleggene for administrative datasystemer. Omfanget av kontrollene og gjennomføringen av disse kan imidlertid variere en god del avhengig av bruken av datene og databehandlingskompetansen i vedkommende administrative organ. Men som hovedregel synes kvaliteten av de faktiske opplysninger som finnes i administrative registre og brukes i den administrative saksbehandling å være minst like god som den det i praksis ville være mulig å oppnå med statistisk datainnsamling.

Når det likevel i en del tilfeller har vist seg nødvendig å gjennomføre en meget omfattende etterrevisjon av administrative data i Byrået, skyldes det blant annet disse forhold: For det første de feilmuligheter som oppstår ved uttak og overføring av data til Byrået, dernest at den statistiske bruk stiller andre og strengere krav enn den administrative til systematisering og klassifisering av opplysningene og for det tredje at en oversikt og kontroll med manglende og mangelfulle opplysninger trengs for å kunne si noe om feilmarginene i statistikken. Utarbeiding og økt bruk av

- (i) faste maskinprogram for feilsøking og retting,
- (ii) faste program innen hver rutine for uttak av data til statistiske formål og
- (iii) grupperingsstandarder eller samordnede kodelister

i forvaltningens dataklargjøringsarbeid vil redusere behovet for etterrevisjon i Byrået i betydelig grad. For å få det til er vi avhengig av tilfredsstillende løsninger for de problemer som er drøftet foran i avsnittet om mulighetene for å påvirke systemopplegg og definisjoner, foruten at vi må bli satt i stand til å kunne tilby forvaltningsorganene kvalifisert bistad i standardiserings-, system- og programmeringsarbeidet.

Det dataklargjøringsarbeid som det ikke er mulig eller lite hensiktsmessig å velte over på det organ som er ansvarlig for datasystemet, må Byrået fortsatt stå for og fortrinnsvis utføre ved hjelp av automatiske kontroll- og feilrettingsprogram. Revisjonsspørsmål kan bare stilles i svært begrenset omfang, og de må eventuelt rettes til vedkommende etat og ikke til de enheter dataene gjelder. Slike spørsmål vil lett komme på tvers av de daglige rutiner i den administrative etaten. De kan også medføre problemer for Byråets nøytrale stilling i forhold til administrative beslutninger. En retting som følge av revisjonsspørsmål fra Byrået, kan jo tenkes å medføre endring også av et administrativt vedtak. I kontrollarbeidet, særlig med sikte på beregninger av feilmarginer for statistikkresultatene, kan det for omfattende undersøkelser være aktuelt å gjennomføre egne kontrollundersøkelser for et utvalg av enhetene i et administrativt datasystem. Utvalgsundersøkelser kan også nyttes ved innhenting av opplysninger som et supplement til administrative data.

4.6. Overføring

Som nevnt ovenfor, bør overføringen av administrative data til Byrået bygge på rutiner fastlagt i avtaler med vedkommende administrative organ. Foruten tekniske spesifikasjoner av overføringsmedium (magnetbånd, magnetplate, diskett eller telesamband), tegnstandard og fileredigering m.v., er det viktig at avtalene inneholder bestemmelser om tiden for overføringen av dataene og om de skal overføres som individual- eller tabelldata.

Spørsmålet om hvor raskt administrative data kan overføres til Byrået, kan være avgjørende for deres verdi som statistikkgrunnlag. Jo kortere tid etter registreringstidspunktet eller utløpet av registreringsperioden dataene kan stilles til Byråets disposisjon, jo større verdi vil oppgavene ha.

Ofte er det imidlertid ikke en rask, men en sein tilgang på data som er det karakteristiske for administrative datasystemer. Det tar for eksempel ca. ett år fra inntektsårets utløp til de individuelle skattestatistikkdataene foreligger i Byrået. Dersom vi, slik som for skattedata, er avhengig av å vente til den administrative etat er ferdig med sine administrative rutiner før dataene overføres til Byrået, kan vi generelt si at aktualiteten til statistikken lett blir lite tilfredsstillende.

Å løse aktualitetsproblemene er ikke lett. Byrået har ingen mulighet for å øve innflytelse på hvor omfattende og tidkrevende de administrative rutiner skal være. Men vi bør i noen tilfeller kunne oppnå avtaler om at data overføres til Byrået før den administrative databehandlingen er sluttført. En slik framskydning vil imidlertid måtte skje på bekostning av klargjøringen av og kvaliteten til de dataene som overføres. I avtaler om tid for overføring av administrative data til Byrået, vil det følgelig forekomme at hensynet til aktualitet må avveies mot hensynet til datakvalitet. Utfallet av denne avveining som vil avhenge både av administrative og statistiske forhold, vil kunne variere sterkt fra datasystem til datasystem.

Hvorvidt dataene skal overføres i form av individualdata eller tabelldata er også blant de forhold som må avtales mellom Byrået og det organ som er ansvarlig for datasystemet. Som hovedregel bør Byrået gå inn for en overføring av individualdata, da det gir Byrået de beste kontrollmuligheter og de beste forutsetninger for tabell- og analysearbeidet. Dersom en totalvurdering viser at det er ressursbesparende og ellers overveiende fordelaktig å legge tabellarbeidet til den administrative etat, bør Byrået medvirke til en slik løsning. Uttak av informasjon i form av tabeller forutsetter at tabellrutinene er nøye gjennomgått av Byrået.

4.7 Arkivering og bruk

Datatilsynet har i brev av 2. april 1981 med hjemmel i personregisterloven trukket opp retningslinjer for arkiveringen og bruken av de data Byrået henter inn for statistiske formål. Byrået meddeles i brevet konsesjon til å opprette de personregistre som det anser nødvendig av omsyn til utarbeiding av offisiell statistikk og en rasjonell og formålstjenlig statistikkproduksjon.

Alle våre datamengder som inneholder opplysninger om fysiske og juridiske enkeltpersoner og som er ordnet systematisk etter et personidentifikasjonsbegrep (navn, fødselsnummer, bedriftsnummer eller et annet nummer som muliggjør identifikasjon av enkeltperson ved oppslag i kataloger, kodenøkler eller registre) er her regnet som personregistre. Opplysninger fra administrative datasystemer kan på samme måte som opplysninger hentet inn direkte fra oppgavegiverne enten med hjemmel i statistikkloven eller på frivillig basis, nyttes som grunnlag for opprettingen av de statistiske registrene.

Om arkiveringen av persondataene sies det i konsesjonen bare at dataene bør anonymiseres så snart som mulig, og at data fra forskjellige registre bare bør lagres i koblet form dersom det er absolutt nødvendig. Disse bestemmelsene gjelder både administrative og statistiske data. Noen særbestemmelser for arkiveringen av administrative data inneholder ikke konsesjonen.

Det bør også være Byråets linje at data innhentet til statistiske formål fra administrative datasystemer arkiveres på samme måte og etter de samme regler som fastsatt for data samlet inn direkte fra oppgavegiverne. Bare i unntakstilfelle bør det kunne avtales særordninger for arkiveringen av administrative data innenfor de rammer som konsesjon og regelverk ellers setter. Særlig avtalte arkivbestemmelser må nøye spesifiseres i dokumentasjonen av dataene.

De konsesjonsvilkår som Datatilsynet har fastsatt for bruken av registrene er også i hovedsak de samme for administrative data som for data innsamlet med hjemmel i statistikkloven eller på frivillig grunnlag. For alle tre typer av data er konsesjonen gitt på følgende vilkår:

(i) Dataene kan av Byrådet bare nyttes i statistisk øyemed og statistikken må offentliggjøres på en slik måte at den ikke kan fryktes å være til skade for enkeltpersoner.

(ii) Byrådet kan på bestemte betingelser utlevere individualopplysninger til bruk for forskning utenfor Byrådet. De viktigste betingelsene er at opplysningene blir anonymisert i den grad forskningsprosjektet tillater, at vedkommende forskningsinstitusjon/forsker har fått nødvendig konsesjon, at opplysningene bare blir nyttet til statistiske formål og at forskningsresultatet ikke må offentliggjøres på en måte som kan fryktes å være til skade for oppgavegivernes interesser.

(iii) Aidentifiserte individualopplysninger kan av Byrået også utleveres til offentlige planleggingsformål, når det finnes rimelig og ikke medfører uforholdsmessige ulemper for andre interesser. Opplysningene kan bare nyttes til statistiske formål innenfor planleggingsprosjektet.

For administrative data er det i konsesjonen dessuten fastsatt disse særvilkår:

(iv) Utlevering av individualopplysninger til bruk for forskning og til offentlige planleggingsformål kan bare skje når det ansvarlige organ for vedkommende administrative datasystem har samtykket i utlevering.

(v) Forannevnte vilkår er ikke til hinder for at administrative data kan utleveres til andre når det ansvarlige organ for vedkommende administrative datasystem ber om det.

Den rammen som konsesjonsvilkårene setter for bruken av de opplysninger Byrået samler inn til statistisk bruk, er i hovedtrekk i samsvar med de regler og den praksis Byrået til nå har fulgt. Det viktigste unntaket er at konsesjonsvilkårene åpner en viss mulighet for utlevering av identifiserbare individualopplysninger til forskere. Dette bryter med hovedprinsippet om at data som kan føres tilbake til den enkelte oppgavegiver, ikke kan utleveres av statistikkprodusentene til andre enn oppgavegiverne. Byrået vil fastholde dette datapolitiske grunnprinsipp, og det vil bare rent unntaksvis bli gitt samtykke til å utlevere identifiserbare individualdata.

Utlevering fra Byrået av administrative data kan bare skje etter at det er innhentet samtykke til utlevering fra den myndighet som har ansvaret for vedkommende administrative datasystem. Denne bestemmelsen er ment å skulle sikre hjemmelshavende myndighet medinnflytelse på bruken av dataene også etter at disse er overført til Byrået, men bestemmelsen gir også en tilleggs garanti mot misbruk av administrative data. Noen problemer for Byråets utnyttning av dataene representerer ikke bestemmelsen. Det betyr imidlertid at Byrået pålegges en del arbeid med innhenting av nødvendig samtykke. Omfanget av dette merarbeid bør kunne minimaliseres ved at et alminnelig samtykke til utlevering av anonymiserte data gis i overføringsavtalen. Samtykke til eventuell utlevering av identifiserbare personopplysninger bør derimot innhentes enkeltvis av hensyn til personvernet.

Den andre særbestemmelsen om administrative data gir Byrået fri adgang til utlevering av slike data på anmodning fra det administrative organ

som har levert dataene. Vi kan ikke se bort fra at eventuelle utleveringer av dette slag kan skape vansker for markedsføringen av vårt vern mot misbruk av statistiske data. En måte å redusere dette problem på er å gi særvilkår (v) denne tilføyelse: "Identifiserbare personopplysninger må ikke gis til andre enn til den institusjon som har levert oppgavene." Byrået vil gå inn for å få med en slik tilleggsbestemmelse i de avtaler som forutsettes inngått om overføring av data fra administrative datasystemer.

5. NÆRMERE OM BRUKEN AV ADMINISTRATIVE DATA PÅ ENKELTE STATISTIKKOMRÅDER

5.1 Miljø- og ressursstatistikk

Statistikken over miljøforhold og naturressurser er i stor grad et nytt område som har vært under etablering og utbygging i noen få år. Behovet for offisiell statistikk på dette området har sterk sammenheng med de virkninger den økonomiske vekst i etterkrigsperioden har hatt på miljøforhold og naturressurser og det behov man nå har fått sentralt og regionalt for å føre en samlet politikk på dette området. Selv om den økonomiske vekst i 1980-årene vil bli lavere enn i 70-årene, må vi likevel regne med at behovet for miljø- og ressursstatistikk vil holde seg og at utbyggingen av denne statistikken må prioriteres både av Byrået og de berørte myndigheter og institusjoner.

Datainnsamlingen for miljø- og ressursstatistikk er til dels noe forskjellig fra den økonomiske og sosiale statistikken, men man møter også mange av problemene knyttet til utnyttningen av administrative datasystemer. Datainnsamlingen for miljø- og ressursstatistikk har disse særtrekk:

- a. Kart og flyfoto kan være grunnlag for videre bearbeiding til statistikk.
- b. Administrative myndigheter og institusjoner henter inn data og gjennomfører databearbeiding som ofte i realiteten mer er statistikkprosjekter enn administrative data i vanlig forstand.
- c. Datainnsamling for saksbehandling finnes det en god del av, og datarutinene er ofte ordnet slik at det er vanskelig å nytte materialet til statistikk. En relativt desentralisert myndighetsutøvelse til fylker og kommuner bidrar til dette.
- d. Et spesielt problem på dette området er at det i mange tilfelle ikke er noen naturlig statistisk enhet å knytte dataene til.

Den punkt-sampling teknikk som er anvendt i prosjektene "Tettstedsarealer" og "Landstall for arealstatistikk" er eksempler på løsninger av problemer knyttet til a og d. Byråets arbeid med et foreløpig vassdragsregister er eksempel på et prosjekt der man har måttet løse problem d.

Ressurs- og miljøstatistikken er et område der andre institusjoners datainnsamling vil spille en særlig stor rolle. Den videre utbygging av statistikken er således avhengig av at den datafangst som finner sted hos myndigheter og institusjoner holder mål for bruk i offisiell statistikk. Dette innebærer krav om å bygge på statistiske metoder i prosjekter for kartlegging og overvåking av miljøforhold og ressurser, krav om samordning av prosjekter, krav om samarbeid mellom ulike institusjoner og krav om at dataene er lett tilgjengelig for bruk i Byrådet. Slike krav må det være Byråets oppgave å fremme.

Som et grunnlag for å drøfte initiativer fra Byrådet i 80-årene kan det, etter at Stortinget har tatt stilling til ressursregnskaps- og ressursbudsjetteringsarbeidet, bli aktuelt å lage et notat som gir en systematisk oversikt over problemer med datainnsamlingen for alle delområder som dekkes av miljø- og ressursstatistikken. Notatet bør eventuelt utarbeides i fellesskap av Ressursgruppa, 2. kontor, 5. kontor, 6. kontor og Registerkontoret.

5.2 Befolkningsstatistikk

Befolkningsstatistikken bygger i dag dels på status i personregisteret, dels på løpende meldinger til personregisteret og dels på separat bearbeiding av meldinger til statistisk bruk.

Utbyggingen av det sentrale personregister setter i det alt vesentlige rammen for utvikling av befolkningsstatistikken, men mulighetene for å lage befolkningsstatistikk på grunnlag av registerdata er på langt nær utnyttet i dag. Eksempelvis kan statistikken som gir endringer over tid utvides. Det samme gjelder familiestatistikken, som er etablert etter innføringen av familienummersystemet i personregisteret.

Dersom boligenheten blir trukket inn i folkeregistreringen, vil det bli mulig å spesifisere hushold i befolkningsstatistikken og personstatistikken ellers. Ellers vil etableringen og vedlikeholdet av det sentrale grunnkretsregister muliggjøre en løpende regionalstatistikk som gir befolkningsopplysninger på nivå med folketellingen. Et slikt register vil også kunne danne grunnlag for en inndeling i geografiske og sosiale regioner som er bedre egnet for planlegging og analyse enn de inndelinger en har nå.

For å få en bedre utnytting av registerdata i befolkningsstatistikken er følgende tiltak viktige:

1. Samordning personregisteret og folkeregistrenes magnetbåndregister

Utnyttingen av grunnkretsregisteret gjør det nødvendig med bedre samordning av personregisteret og folkeregistrenes magnetbåndregister. De framstøt som det arbeides med på dette felt nå, går ut på at personregisteret skal få flyttemeldingene fra magnetbåndregisteret maskinelt. En slik samordning vil gi ressursbesparelser i folkeregistrene (reduksjon av dobbeltarbeid). Arbeidet har høy prioritet.

2. Tilgjengelighet av befolkningsdata

De befolkningsdata som kobles mot andre persondata bør være de samme som nyttes til befolkningsstatistikk. Det bør lages en egen fil for dette formål. Denne filen vil samtidig være kjernen i dataarkivet for personstatistikk (eventuelt kjernen i en persondatabase).

De datafiler som nyttes til å lage befolkningsstatistikk er utarbeidet ved siden av personregisteret, og l. kontor har ansvaret for revisjon av noen få kjennemerker. Det synes naturlig med en nærmere integrasjon med personregisteret.

3. Kvaliteten av personregisteret

Det finnes i dag lite informasjon om kvaliteten av personregisteret, manglende meldinger, forsinkede meldinger og feil. Muligheten for å etablere rutiner som gir en systematisk informasjon om kvaliteten av personregisteret må utredes. Det er naturlig å publisere slik informasjon i samband med befolkningsstatistikken.

4. Personer som ikke er tildelt fødselsnummer

De administrative datasystemer som nyttes i personstatistikken, omfatter også personer som ikke har fått tildelt fødselsnummer. Direktoratet for sjømenn tildeler identifikasjonsnummer i disse tilfeller. Etter hvert som personstatistikken basert på administrative data bygges ut, vil disse personer komme med i den offisielle statistikken i større grad. Det er derfor ønskelig å tildele fødselsnummer og å registrere slike personer i personregisteret.

5. Korrigert bostedsbegrep

Bostedsbegrepet som i dag nyttes i folkeregistreringen gir feil informasjon om bostedet for to grupper. Den ene gruppen er studenter og skoleelever som oftest registreres hos foreldrene når de er flyttet hjemmefra i samband med skolegang. Den andre gruppen gjelder personer bosatt på institusjon. Institusjonsbefolkningen er ufullstendig registrert på institusjonen, og det er ikke noe skille mellom privathusholdninger og institusjonshusholdninger i folkeregistreringen.

Av flere grunner kan vi ikke regne med at bostedsbegrepet i folkeregistreringen blir endret på disse punkter. Løsningen vi kan få til er å nytte tilleggsopplysninger og lage tabeller etter et korrigert bostedsbegrep. Det er behov for å skille mellom privathusholdninger og institusjonshusholdninger og å nytte et korrigert bostedsbegrep i statistikken over familie, levekår, arbeidsmarked, boligforhold m.v., og befolkningsstatistikken bør også lage noen tabeller etter et korrigert bostedsbegrep.

For skoleelever og studenter kan vi hente inn opplysning om borteboerstipend og derved knytte disse til skolekommunen.

5.3 Helsestatistikk

Datasystemer

I løpet av 1970-årene ble det opprettet 3 administrative datasystemer i helsesektoren:

- 1) Det økonomiske og medisinske informasjonssystem (ØMI)
- 2) Helseinstitusjonsregister (HIR)
- 3) Helsepersonellregister (HPR)

Systemene er utviklet i samarbeid mellom Helsedirektoratet, Rasjonaliseringsdirektoratet, Rikstrygdeverket, Norske Kommuners Sentralforbund og Statistisk Sentralbyrå.

ØMI er et system for registrering og bearbeiding av pasientadministrative og medisinske data for pasienter ved helseinstitusjonenes sengeavdelinger. Den administrative delen av systemet omfatter opplysninger om innlegging, avdelingsoverføring og utskriving, mens den medisinske delen omfatter registrering av diagnoser og operasjoner m.v.

Bearbeidingen av ØMI-data foregår som hovedregel ved kommunedatasentralene som sender tabeller og lister tilbake til de enkelte institusjoner, men institusjoner med eget dataanlegg kan etter søknad få tillatelse til

selv å kjøre systemet. Sentralt er det Statens institutt for folkehelse (SIFF) som har ansvaret for drift og vedlikehold av systemet. Både data-sentralene og institusjoner som kjører ØMI på eget anlegg, skal sende magnetbånd med anonymiserte individualdata til SIFF.

HIR er et dataarkiv som i likhet med den sentrale versjonen av ØMI, er lokalisert til SIFF. HIR omfatter bl.a. ØMI-data aggregert på institusjonsnivå, data fra et rullerende planleggingssystem for institusjonshelsetjenesten og opplysninger om institusjonenes sengetall og ressursbruk m.v. Dette systemet skal i første rekke gi informasjon som trenges til den rullerende planleggingen av institusjonshelsetjenesten som foregår både sentralt, i fylkeskommunene og i institusjonene.

HPR er lokalisert til Helsedirektoratet med Statens skjermbildefotografering som EDB-ansvarlig. Fra 1981 omfatter registeret alle leger, tannleger, fysioterapeuter, sykepleiere, vernepleiere og hjelpepleiere. Det inneholder opplysninger om bl.a. navn, postadresse, utdanning, yrkesaktivitet og arbeidssted.

Statistisk bruk

ØMI har hittil bare gitt grunnlag for utarbeiding av "prøvestatistikk" for somatiske sykehus i noen av landets fylker. Årsaken til dette er først og fremst at systemet ennå ikke er landsomfattende. Ved årsskiftet 1980/1981 var det tatt i bruk ved om lag 2/3 av sykehusene og 1/3 av sykehjem m.v. Etter de vedtak som nå er fattet om igangsetting av ØMI, er det imidlertid håp om at systemet kan være landsomfattende fra 1984 - iallfall for sykehusene - og gi grunnlag for løpende offisiell sykdomsstatistikk.

HIR kom ikke i ordinær drift før fra 1980, og inntil videre vil registeret bare indirekte gi grunnlag for statistikkproduksjon. Helseinstitusjonene skal fortsatt fylle ut skjema til institusjonsstatistikken, men de institusjoner som bruker ØMI, får fra SIFF tilsendt en stor del av de opplysninger som trenges for utfyllingen. Når ØMI er blitt landsomfattende, vil alle data til statistikken over helseinstitusjoner bli levert på bånd fra HIR.

Fra 1979 utarbeider Byrået en to-årlig helsepersonellstatistikk basert på HPR-data. Arbeidet med den første årgangen av statistikken har tatt vesentlig lengre tid enn beregnet, dels fordi datakvaliteten var dårligere enn ventet og dels på grunn av problemer i samband med systemarbeidet i Byrået.

Systemopplegg og definisjoner m.v.

Byrået har vært representert i Styringsgruppen for ØMI som også har hatt ansvaret for utviklingen av HIR og HPR, og vi har dessuten hatt forholdsvis god kontakt direkte med prosjektlederne. For alle de tre systemene har det vært akseptert at de i tillegg til å dekke administrative behov også skulle gi grunnlag for statistikkproduksjon, og at systemløsninger, definisjoner og identifikasjonssystemer så vidt mulig måtte tilpasses statistikkens krav. Spesielt viktig er det at fødselsnummer nå brukes som personidentifikasjon i ØMI og HPR og at bedrifts- og foretaksregisterets identifikasjonsnummer brukes for å identifisere institusjonene i ØMI og HIR.

Ajourhold og drift

Registreringen av ØMI-data ved kommunedatasentralene og andre dataanlegg som kjører systemet, foregår løpende. Innrapportering av data til SIFF foregår imidlertid en gang i året. Det er ennå ikke inngått noen endelig avtale om levering av data fra SIFF til Byrået, men det er klart at SIFF vil påta seg et visst arbeid med kontroll og redigering før dataene blir overført. Også når det gjelder institusjonsdata fra HIR, er det grunn til å regne med at Byrået vil få overført data på bånd en gang i året, og at SIFF er villig til å tilpasse record-struktur og sortering m.v. etter Byråets ønsker.

HPR blir oppdatert kontinuerlig for tilgang av personell på grunnlag av opplysninger fra universitetene, skolene for utdanning av pleiepersonell m.v. og Den norske lægeforening. Opplysningene om yrkesaktivitet, yrke og arbeidssted m.v. ble oppdatert ved en skjemaundersøkelse i 1979, og en tilsvarende oppdatering foregår i 1981. For framtiden tar Helsedirektoratet sikte på å oppdatere yrkesopplysninger m.v. hvert år for leger og tannleger og annet hvert år for pleiepersonell etc. Etter hver oppdatering vil Byrået få overført en fullstendig båndkopi - inklusive personidentifikasjon - for de personellkategorier som omfattes av oppdateringen.

5.4 Lønnsstatistikk

Datasystemer

Forbruker- og administrasjonsdepartementet opprettet i samarbeid med Statistisk Sentralbyrå og Rasjonaliseringsdirektoratet i 1973 et sentralt tjenestemannsregister basert på bruk av EDB. På initiativ fra Kirke- og undervisningsdepartementet ble det samtidig opprettet et tilsvarende register for undervisningspersonalet ved skoler under Kirke- og Landbruksdepartementet. De to registrene, Statens sentrale tjenestemannsregister (SST) og Sentralt tjenestemannsregister for skoleverket (STS), har således vært i drift i 8 år. Registrene som oppdateres pr. 1. oktober hvert år, omfatter henholdsvis ca. 170 000 og ca. 75 000 tjenestemenn.

Et tredje sentralt personal- og lønnsregister som skal omfatte alle kommunalt og fylkeskommunalt ansatte arbeidstakere med lønn etter det felles offentlige lønnsregulativ, har i de senere år vært under oppbygging i regi av Norske Kommuners Sentralforbund. Registeret som bærer navnet Personal-administrativt informasjonssystem (PAI), vil omfatte ca. 150 000 arbeidstakere.

Statistisk bruk

De tre datasystemene utnyttes alle i statistikkproduksjonen. Byrået utarbeider således fra og med 1973 en årlig lønns- og sysselsettingsstatistikk for statens embets- og tjenestemenn bygd på oppgaver fra SST og STS. Oppgaver fra PAI har etter 1978 vært hovedgrunnlaget for lønnsstatistikken for kommunale arbeidstakere.

De to førstnevnte datasystemer (SST og STS) anses som fullt utnyttet for statistiske formål, mens statistikken av PAI planlegges utvidet i takt med utbyggingen av datasystemet. Byrået håper at PAI-systemet i løpet av få år vil nå en slik standard at det kan levere fullstendige oppgaver til lønns- og sysselsettingsstatistikk for kommuneansatte, samtidig som det kan gi grunnlag for utarbeiding av ny statistikk for ansatte i fylkesadministrasjonen og i sosialsektoren.

Spart arbeid

Når det gjelder lønnsstatistikkene for staten og skoleverket, har Byrået i fullt monn dratt nytte av de fordeler bruken av administrative data kan gi. Vårt arbeid med disse statistikkene begrenser seg i dag stort sett til manuskriptarbeid og trykking av statistikkpublikasjoner. Samarbeidet om utnyttningen av PAI har derimot ennå ikke gitt de rasjonaliseringsgevinster som det bør bli mulig å oppnå. Lønnsstatistikken for kommunale arbeidstakere medfører fortsatt et betydelig arbeid i Byrået med datainnsamling, dataklargjøring og datakontroll.

Systemopplegg og definisjoner m.v.

Oppleggene for SST, STS og PAI er alle utarbeidet i nært samarbeid med Byrået. Samarbeidet som har foregått gjennom direkte kontakter på saksbehandlernivå, har resultert i systemløsninger, enhetsdefinisjoner og kontrollrutiner m.v. som er godt tilpasset statistikkens krav. Det eneste unntaket er utdanningsopplysningene som det ikke har lyktes å få spesifisert i samsvar med Standard for utdanningsgruppering i offentlig norsk statistikk.

Ajourhold og drift

Registrene ajourføres en gang hvert år slik statistikken krever. Ajourholdet og driften av SST og STS tilfredsstiller også på annen måte fullt ut de krav statistikken stiller. Det har således vært mulig å la systemene produsere ferdige tabeller både til lønnsstatistikken for statens embets- og tjenestemenn og til lønnsstatistikken for ansatte i skoleverket. I tillegg til de bestilte tabeller, får Byrået oversendt magnetbånd med individualopplysninger for kontroll- og analyseformål og for arkivering til senere statistisk bruk.

Oppbyggingen og driften av PAI-systemet har ikke gått helt som planlagt. Det har vist seg vanskeligere enn antatt å få innmeldt alle kommunale tjenestemenn til systemet. Kvaliteten på meldingene er dessuten ofte mindre god. En grunn til vanskene kan være at meldingsgangen er komplisert. Den bygger på at opplysningene fra noen kommuner skal kunne trekkes direkte ut av kommunenes EDB-regnskap og overføres på maskinlesbart medium til systemets datasentral (Vest-Viken interkommunale datasentral) gjennom den interkommunale datasentral som kommunen benytter, mens andre kommuner skal sende oppgaveskjema direkte til Vest-Viken. Hovedgrunnen til at rapporteringsordningen ikke fungerer slik som planlagt, synes likevel å være at mange kommuner her

som i mange andre sammenhenger setter lite inn på å oppfylle oppgaveplikten til sentrale myndigheter.

På grunn av de store manglene ved PAI-registeret blir dataene ikke overført til Byrået i maskinlesbar form, men som maskinlister.

5.5 Utdanningsstatistikk

Datasystemer

Det meste av datagrunnlaget til utdanningsstatistikken er i dag basert på utnytting av automatiserte administrative datasystemer. Først ute var studentstatistikken, hvor oppgaver over tilstedeværende studenter ved Universitetet i Oslo er innhentet på maskinlesbar form siden 1968. I dag har alle universitetene, med unntak av fire av de vitenskapelige høgskolene, EDB-baserte studentregistre som Byrået utnytter. Innenfor høgskolesektoren ble det i 1980 etablert et nytt sentralt søker- og inntakssystem for pedagogiske høgskoler. Systemet administreres av Lærerutdanningsrådet og omfatter alle søkere til og inntatte studenter ved pedagogiske høgskoler.

For utdanning som går inn under lov om videregående opplæring har alle fylker, med unntak av Finnmark, innført et EDB-basert søker- og inntakssystem. Systemet forutsetter at hver søker bare registreres med en søknad i det enkelte fylke, og søkeren fører opp sine utdanningsønsker i en prioritert rekkefølge (inntil 6 ønsker). Inntakssystemet ajourføres slik at det også inneholder opplysning om den endelige elevsituasjon ved starten av skoleåret, dvs. omkring 15. september. Fellesinntakssystemet har vært under stadig utvikling, og fylkene har etter hvert valgt en felles systemløsning som er utviklet av Rogaland interkommunale datasentral.

Det er lagt planer for innføring av to nye administrative datasystemer i skoleverket. Det mest omfattende av disse er videregående skolars informasjonssystem (VIS). Systemet skal omfatte de fylkeskommunale videregående skoler og forutsetter at den enkelte skole, samt administrasjonen på fylkesnivå, får adgang til eget EDB-utstyr. Informasjonssystemet er forelått oppbygd av flere delregistre, så som elevregister, økonomiregister, rom- og utstyrsregister, eksamensregister, personalregister og timeplanleggingsregister. Vedtak om oppbygging av VIS er foreløpig ikke fattet.

For de regionale høgskolene er det på oppdrag fra Kirke- og undervisningsdepartementet utarbeidd et forslag til et felles databehandlingssystem for studentopptak og studieadministrasjon (SARAH). Systemet forutsetter bl.a.

en koordinering av de enkelte læresteders arbeid med studentinntaket. Det nye søker- og inntakssystemet som er satt i drift for pedagogiske høyskoler, vil gå inn som en del i en slik fellesløsning for alle regionale høyskoler.

Statistisk bruk

Data fra fylkenes søker- og inntakssystem for videregående skoler utnyttes nå både til Byråets søker- og elevstatistikk. I 1975 var det 3 fylker som kunne gi maskinlesbare data over elever inntatt i videregående skoler. Gjennom en gradvis utvidelse har nå alle fylker, med unntak av Finnmark, bygd ut system som gjør at de kan overføre størstedelen av oppgavene til elevstatistikken i maskinlesbar form. Innen 1982/83 vil trolig også Finnmark ha innført et tilsvarende system. Opplysninger om søkere begynte Byrådet først å registrere i 1979 og da med fellesinntakssystemet i fylkene som datagrunnlag. I 1980 dekket dette systemet om lag 120 000 søkere.

Registersystemene innenfor universitets- og høyskolesektoren gir Byrådet alle nødvendige opplysninger til den årlige studentstatistikken. Studentregistrene som føres av de enkelte læresteder, inneholder vanligvis flere opplysninger om studentene, bl.a. studentsosiale forhold, enn de Byrådet utnytter. Både i universitetenes og Lærerutdanningsrådets register inngår det dessuten opplysninger om søkere i tillegg til registrerte studenter. Disse opplysningene tar Byrådet sikte på å utnytte i forbindelse med en planlagt utvidelse av søkerstatistikken i 1984.

Når det gjelder de to planlagte datasystemene VIS og SARAH, vil Byrådet kunne dra nytte av disse både i sammenheng med søker- og elevstatistikken. Systemene vil langt på vei føre til at alle opplysninger om søkere og elever ved videregående skoler og ved regionale høyskoler kan overføres maskinelt til Byrådet.

Spart arbeid

Utnytting av administrative data har ført til vesentlig mindre arbeid for Byrådet med dataoverføring og kontroll. Dessuten har skolene i betydelig grad blitt spart for arbeid med føring av statistikkoppgaver. Opplysninger av den typen som inngår i søkerstatistikken, hvor søkerne prioriterer mellom en rekke utdanningsmuligheter, er det dessuten vanskelig å tenke seg framskaffet på annen måte enn som et resultat av en administrativ rutine.

Systemopplegg og definisjoner m.v.

De administrative systemene som er omtalt for videregående skoler og for universiteter og høyskoler, har et opplegg som tilfredsstillende Byråets krav til oppgaver for statistisk bruk. Fellesinntaket av elever til videregående skoler foregår nå etter samme system i alle fylker. Fra 1980 er det også innført en felles, standardisert nummerering av de enkelte utdannings-tilbud som gis innenfor fellesinntaket. Denne standardiseringen har forenklet Byråets klassifiseringsarbeid vesentlig.

Når det gjelder de to planlagte datasystemene, VIS og SARAH, har hensynet til statistikken hele tiden vært av sentral betydning, og systemforslagene synes å dekke Byråets behov.

Ajourhold og drift

Søker- og inntakssystemet for videregående skoler gjennomkjøres årlig ved starten av hvert skoleår. Driften av systemet foregår ved de interkommunale datasentralene. Etter at det endelige inntaket er fastlagt omkring 15. september, blir ikke datasystemet tilført nye opplysninger. Byrådet sender derfor ut preutfylte elevlister direkte til skolene for å få inn melding om elevene har fullført eller avbrudt utdanningen. Det planlagte VIS-prosjektet vil kunne gi Byrådet maskinlesbare meldinger også om resultatet av utdanningen. Det er forutsatt at skolene skal ha et løpende ajourholdt register over elevbestanden.

Studentregistrene ved de enkelte universitetene holdes løpende ajour i hovedsak ved bruk av semestermeldinger to ganger i året. Lærerutdanningsrådets studentregister vil også i prinsippet bli holdt løpende ajour ved meldinger om søkning, inntak og resultat av utdanningen. I det nye SARAH-systemet vil det også bli ført et løpende ajourholdt studentregister. Søknings- og inntaksdelen av SARAH-systemet er tenkt lagt til en egen koordineringssentral, mens de studie-administrative oppgaver skal behandles på EDB-utstyr ved de enkelte læresteder.

5.6 Kriminalstatistikk

Datasystemer

Kriminalstatistikken får sine data fra to administrative systemer. Justisprotokollene som føres ved politikamrene, er grunnlaget for oppgavene til statistikken over forbrytelser, mens reaksjonsstatistikken utarbeides etter meldinger til Justisdepartementets strafferegister.

Justisdepartementet har gjennom en årrekke arbeidet med å utvikle EDB-systemer for føring av disse registrene. Arbeidet er kommet lengst når det gjelder Det sentrale straffe- og politiopplysningsregister (SSP). Registeret som er landsomfattende, skal omfatte alle strafferettslige reaksjoner med unntak av visse reaksjoner i forseelsessaker. Ved etableringen i 1975 ble alle personer i det gamle strafferegisteret overført til SSP, men bare med navn og fødselsnummer. Etter hvert som det kommer ny melding eller forespørsel om en person, blir også resten av opplysningene om vedkommende overført.

EDB-systemet for justisprotokollene eller straffesaksregisteret (STRASAK) er bygd opp som et system for det enkelte politikammer. Innføringen av systemet skal skje skrittvis ved at stadig flere politikammer tar det i bruk. Hvor raskt dette vil gå er først og fremst et bevilgnings-spørsmål. Prøvedrift på systemet ble satt i verk ved Oslo politikammer fra 1. juni 1979 og ved Kristiansand og Vest-Agder politidistrikter fra 1. juni 1981.

Statistisk bruk

I lov om strafferegistrering er det bestemt at Det sentrale straffe- og politiopplysningsregister skal være tilgjengelig for Statistisk Sentralbyrå. Fra og med 1978-årgangen er dataene til reaksjonsstatistikken hentet fra det nye registeret.

SSP gir muligheter for utbygging av statistikken over reaksjoner i forseelsessaker og statistikken over fengslinger. Forseelsesstatistikken bygger i dag på summariske oppgaver, og det samme gjør fengslingsstatistikken etter 1977, da det viste seg at SSP foreløpig ikke kunne erstatte det tidligere strafferegister som dataleverandør til sistnevnte statistikk. SSP bør også gi gode muligheter for tilbakefallsundersøkelser av samme slag som Byrået tidligere har gjennomført.

Fra STRASAK har Byrået fått magnetbånd for Oslo politikammer siden utgangen av 1979. Magnetbåndene har hittil ikke erstattet skjemaene over etterforskede forbrytelser. Det skyldes i første rekke at de alt for ofte har mangelfulle opplysninger om fødselsnummeret til siktede, noe som oppfattes som et overgangsproblem. Men inntil alle politikammer har tatt systemet i bruk, vil datauttaket fra STRASAK-registrene måtte tilpasses og samordnes med datainnsamling på skjema.

Spart arbeid

Overgangen til bruk av data fra SSP som grunnlag for reaksjonsstatistikken var langt mer arbeidskrevende enn vi regnet med. Det er ennå for tidlig å si noe bestemt om arbeidsinnsparingene etter at begynnervanskene er overvunnet. At Byrået vil spare en god del revisjons-, kode- og data-registreringsarbeid er imidlertid klart, samtidig som innsamlingsperioden vil bli vesentlig kortere enn før.

Også STRASAK gir muligheter for arbeidsinnsparinger i Byrået, men det vil ennå gå mange år før fagkontoret vil kunne innkassere noen stor rasjonaliseringsgevinst her. Arbeidet med koding og dataregistrering (Kongsvinger) vil imidlertid bli vesentlig redusert allerede fra 1982, da vi regner med å ta i bruk STRASAK-dataene for Oslo politikammer.

Systemopplegg og definisjoner m.v.

Systemopplegg og datainnhold for de to datasystemene er først og fremst bestemt ut fra administrative behov. Selv om Byrået har vært rådspurt, har vi likevel opplevd det slik at det er vanskelig å få gjennomført ønsker som bryter med eller ligger utenfor de administrative behov.

I systemutviklingen har Justisdepartementet lagt stor vekt på at systemene skal kunne videreføre tidligere rapportgiving. På det viset er behovet for statistikkoppgaver alt i alt ivaretatt på en tilfredsstillende måte.

Ajourhold og drift

Det sentrale straffe- og politiopplysningsregister blir holdt løpende ajour. Utdrag oversendes Byrået i februar måned hvert år på magnetbånd redigert etter vår bestilling.

Vår erfaring til nå viser at det er nødvendig å foreta en omfattende etterrevisjon og kontroll av dataene i Byrået. Grunnlaget for revisjonsarbeidet i Byrået er dessverre ikke like godt som tidligere, noe som har gått ut over kvaliteten til statistikken. Kvalitetsforringelsen er så stor at fagkontoret mener den er uakseptabel. Det uttaler at en bedring av kvaliteten av dataene er en forutsetning for produksjon av formålstjenlig statistikk på grunnlag av SSP.

I STRASAK-systemet blir anmeldte lovbrudd registrert etter hvert som de kommer inn. Under etterforskningen blir opplysningene supplert og eventuelt korrigeret. Dataene til Byråets statistikk blir tatt ut når politiet anser seg ferdig med etterforskningen. Når vi har hatt problemer med

å utnytte dataene fra STRASAK, har det først og fremst sin årsak i at dataene i systemet ikke er slik som de i følge spesifikasjonene skal være. Det dreier seg både om at data for sentrale kjennemerker ofte mangler, f.eks. fødselsnummer, og om at det i et felt kan være registrert noe annet enn det spesifikasjonene tilsier. Datakvaliteten må også her betydelig opp før statistisk utnyttelse kan komme på tale.

5.7 Sysselsettingsstatistikk

Datasystemer

Sysselsettingsstatistikken som var basert på innbetalingen av syke-trygdpremier, opphørte i 1971. Opphøret skyldtes at det ikke lenger var behov for de meldinger statistikken bygde på i administrative rutiner. Meldingsgrunnlaget for statistikken forfalt i løpet av et par måneder.

Den nye sykelønnsordningen fra 1978 førte til etablering og drift av Arbeidstakerregisteret og Arbeidsgiverregisteret, og dermed til at det ble skapt et nytt grunnlag for sysselsettingsstatistikk. Rikstrygdeverket som administrerer sykelønnsordningen, er ansvarlig administrativt organ for AA-registrene.

Det arbeides med å etablere en sysselsettingsstatistikk også for selvstendig næringsdrivende. Datagrunnlaget for denne statistikken vil være datasystemene for skattemantall og skatteavregning, momsregisteret og bedrifts- og foretaksregisteret.

Datasystemene for offentlig ansatte (SST, STS og PAI) gir dessuten grunnlag for utarbeiding av sysselsettingsstatistikk for den statlige og kommunale sektor. SST og STS har vært utnyttet for dette formål fra henholdsvis 1974 og 1975, mens det fortsatt er uklart når PAI-registeret kan tas i bruk.

Statistisk bruk

De nevnte datasystemer vil gi grunnlag for utarbeiding av en fullstendig og detaljert sysselsettingsstatistikk. Arbeidet med statistikken har alt pågått i flere år, men publisering av resultatene er ennå ikke kommet i gang. Det skyldes at kvaliteten av dataene fra Arbeidstakerregisteret ennå ikke tilfredsstillende de krav statistikken stiller.

Vi må vente at arbeidskontorene om få år vil overføre opplysninger om sine klientgrupper (arbeidssøkere, formidlinger, beredskapsarbeid m.v.) over på EDB-media. Slike rutiner er nå i drift i Danmark og Sverige. På samme måte som i Danmark og Sverige vil arbeidskontorene utarbeide en detaljert statistikk på grunnlag av dette materialet. Dataene bør nyttes i Byrået

og kobles til de andre opplysningene i Byrået om sysselsetting.

Brukere av sysselsettingsstatistikk ønsker en kobling av arbeidsmarkedsdata og økonomiske data. Sysselsettingsdata kan f.eks. kobles mot skattebåndets opplysning om pensjonsgivende inntekt. Innbetalinger av lønns- trekk og trygdeavgift kan kobles mot Arbeidstakerregisteret.

Mulighetene for å jamføre arbeidstakerstatistikken og lønnsstatistikken må utredes. Arbeidstakerregisteret bør nyttes i rutineene for lønnsstatistikk.

Spart arbeid

Sysselsettingsoppgaver blir i dag hentet inn gjennom arbeidskraftundersøkelsene (AKU) og direkte fra bedrifter i tilknytning til oppgaver til den økonomiske statistikken, navnekortundersøkelsene til Bedrifts- og foretaksregisteret og til regional sysselsettingsstatistikk for bergverk, industri, bygge- og anleggsvirksomhet. Dessuten gir folketellingene sysselsettingsdata. Når arbeidskraftmyndighetene og Byrået likevel satser så sterkt på registerbasert sysselsettingsstatistikk, er det fordi bare denne statistikken kan omfatte alle sysselsatte og samtidig gi detaljerte måneds- eller kvartalstall for kommuner. Arbeidskraftmyndighetene trenger så detaljerte tallopgaver, og noen annen måte å dekke dette behovet på enn gjennom registerbasert statistikk foreligger ikke.

Når den registerbaserte sysselsettingsstatistikken foreligger, vil den regionale sysselsettingsstatistikk for bergverk og industri bli lagt ned. AA-registrene vil også i betydelig grad øke mulighetene for omleggingen av folketellingene til registertellinger.

Systemopplegg og definisjoner m.v.

Statistikkbehovet ble tillagt stor vekt ved beslutningen om opprettingen av AA-registrene, og Byrået har senere deltatt aktivt i styringsorganet (Bendiksen-utvalget) for registrene. Oppleggene for registrene er i hovedtrekkene utformet i samsvar med Byråets ønsker.

Om arbeidstid (utførte timeverk) inneholder registrene bare en opplysning om hvorvidt den ukentlige arbeidstid er 4-19 timer, 20-29 timer eller 30 timer eller mer. For statistiske formål ville det vært ønskelig at registrene kunne ha gitt mer detaljerte opplysninger om arbeidstiden. Da det ikke foreligger noe tilsvarende administrativt behov, har Byrået funnet å måtte akseptere denne mangelen ved AA-registrene. Vi har således erfaring for at det er lite formålstjenlig å ta med opplysninger i administrative registre som det ikke er behov for i administrative rutiner.

Ajourhold og drift

Når det ennå ikke har latt seg gjøre å publisere tall fra den registerbaserte sysselsettingsstatistikken, skyldes det at meldingsgangen til AA-registrene til nå ikke har fungert godt nok. Da endringene fra måned til måned i tallet på sysselsatte er relativt små, må meldingsgangen være svært pålitelig. Ellers vil målefeil vanskeliggjøre tolkningen av resultatene av statistikken.

Problemene med ajourholdet av Arbeidstakerregisteret kan kort skisseres slik:

- arbeidsgivere overholder ikke fristen på 8 dager med å sende melding,
- det forekommer at melding om påbegynt tjeneste og opphør av tjeneste ikke blir sendt,
- på grunn av feil i meldingene fra arbeidsgiverne eller på grunn av at arbeidsgiver ikke er registrert som egen enhet i Bedrifts- og foretaksregisteret forekommer det at arbeidstakere ikke blir registrert på riktig bedrift.

Det arbeides med å løse disse problemer.

5.8 Folke- og bolig telling

Innledning

Etter at folkeregistreringen ble gjort obligatorisk i alle kommuner i 1946, har datainnsamlingen til folketellingene vært nær knyttet til folke registersystemet. 1970-tellingen utnyttet også andre administrative data. Bruken av slike data er ytterligere utvidet i 1980-tellingen. Med sikte på senere folketellinger er Byrået pålagt å arbeide for at forholdene legges til rette slik at tellingene i sin helhet kan gjennomføres på grunnlag av data samlet inn til annen statistikk og data fra administrative datasystemer.

For å finne ut i hvor stor grad administrative data kan erstatte en oppgaveinnsamling ved hjelp av spørreskjema, gjennomfører Byrået parallelt med Folke- og bolig telling 1980 en tilleggsundersøkelse. Opplegget av tilleggsundersøkelsen og noen foreløpige konklusjoner om datatilgang m.v. er presentert i et eget notat (SGå/GHu, 26/8-80) om krav til sentrale registre og administrative datasystemer for å unngå en tradisjonell folke- og bolig telling i 1990.

Administrative data

Til Folke- og bolig telling 1980 samles det inn opplysninger om demografiske, sosiale og økonomiske kjennemerker som karakteriserer personen og kjennemerker om boligen.

Personkjennemerkene hentes i stor utstrekning fra Personregisteret og andre administrative datasystemer. Omfanget av tellingen og identifikasjonen av enhetene er fastlagt ved hjelp av Personregisteret. Den omfatter de personer som var registrert som bosatt i Personregisteret 1/11 1980.

Fra Personregisteret hentes kjennemerker som alder, kjønn, ekteskapeleg status, ekteskapsår, barnetall, fødselsår for barna, statsborgerskap og bostedskommune.

Opplysning om tellingskrets og tett/spredt bebyggelse blir hentet fra Sentralt grunnkretsregister og koblet til folketellingsfilen ved hjelp av Folkeregistrenes magnetbåndregister.

Inntektsdata skal hentes fra Datasystem for skatteavregning, Folketrygdens sentrale pensjonsregister, Bostøtterregisteret og Utbetalingsregisteret for studielån og stipend.

Verneplikts- og sivilarbeidstjeneste regnes som sysselsetting i folketellingen. Opplysninger om slik sysselsetting fås fra Datasystem for verneplikststjeneste og Datasystem for sivilarbeidstjeneste.

Statistiske arkivdata

Opplysning om utdanningsnivå hentes fra Byråets dataarkiv for påbegynt og avsluttet utdanning. Dette statistiske dataarkivet er bygd opp av utdanningsdata samlet inn til folketellingen i 1970 og av data samlet inn til den løpende utdanningsstatistikken.

Som supplement til arkivdataene om utdanning innhentes det opplysninger på folketellingsskjemaet for 1980 om utdanning fullført i utlandet.

Direkte datainnsamling

Blant opplysningene til 1980-tellingen som hentes inn på skjema direkte fra befolkningen, er de om sysselsettingsforhold, arbeidsreiser og boligforhold viktigst.

De administrative datasystemer som er omtalt i avsnittet om sysselsettingsstatistikken foran, vil i framtiden kunne erstatte den direkte datainnsamling om sysselsettingsforhold. En registerbasert folketelling vil imidlertid ikke kunne gi opplysninger om yrke. Denne ulempen må Byrådet søke å redusere ved utarbeiding av tabeller med fordelinger etter næring, utdanning

og inntekt. Slike tabeller vil i hvert fall i noen sammenhenger kunne erstatte oversikter over yrkesfordelinger. For andre behov vil det bli aktuelt å skaffe yrkesdata gjennom utvalgsundersøkelser.

Opplysninger om reisetid og reisemåte til arbeidsstedet finnes heller ikke i administrative datasystemer. Koblinger mellom Bedrifts- og foretaksregisteret og Adresseregisteret i GAB-systemet vil imidlertid gi grunnlag for utarbeiding av en registerbasert statistikk over pendling mellom bostedskrets og arbeidsstedskrets. En slik statistikk bør ha muligheter for å bli en god erstatning for folketellingsdataene om arbeidsreiser.

Også tellingsopplysningene om boligforhold vil i framtiden kunne erstattes med opplysninger hentet fra administrative datasystemer. I offentlige utredninger er det således foreslått å etablere et boligregister og å innføre boligenheten i folkeregistersystemet. Tilgangen på nye boliger vil vi kunne få oversikt over gjennom bygningsregisteret i GAB-registeret. Noen framdrift i arbeidet med registreringen av den bestående boligmassen kan ikke registreres, men Byrået er innstilt på å ta initiativ i saken.

Resultatene av Tilleggsundersøkelsen 1980 vil gi nærmere informasjon om hvorvidt administrative og statistiske datasystemer vil gi et tilstrekkelig datagrunnlag for framtidige folketellinger, slik at tellinger i tradisjonell forstand helt kan sløyfes. Spørsmålet må i første omgang vurderes i Byrået, dernest drøftes med brukerne og til slutt avgjøres av de bevilgende myndigheter.

5.9 Landbruks- og fiskeristatistikk

Arealstatistikk fra Jordregisteret. I løpet av 1980/1981 er det utført en analyse for å sammenlikne arealdata fra Jordregisteret med arealdata som innhentes gjennom utvalgstillingene for jordbruket. Resultatene av dette arbeidet blir publisert med det første, og framtidig bruk av Jordregisteret i statistikkproduksjonen blir vurdert i denne publikasjonen.

Utvalgstillinger for jordbruket. De administrative datasystemene i Landbruksdepartementet vil i framtiden kunne erstatte store deler av det data-materialet som i dag innsamles i forbindelse med utvalgstillingene i jordbruket. Det blir nå blant annet publisert husdyrtall fra Kraftfôrrabattregisteret som supplement til resultatene av utvalgstillingene. Ellers er det i første rekke datasystemene for tilskottsordningene i jordbruket (Driftstilskottregisteret, Investeringsstilskottregisteret og Register over direkte-tilskott i jordbruket) som er aktuelle som dataleverandører til

erstatning for data innhentet gjennom utvalgstillingene. Landbruksdepartementet og Byrået er godt i gang med tilrettelegging av dette arbeidet.

Bedekningsstatistikk for svin. Denne statistikken bygger på oppgaver fra veterinærene over kunstig inseminering og oppgaver fra råneholdere når det gjelder parringer. Oversikter over råneholdere kjøres ut hvert halvår fra datasystemet Råneholdere etter kraftfôrrabattordningen.

Eiendomsoverdragelser. Statistikken over eiendomsoverdragelser (hjemmelsoverganger, etablering av feste og festeoverganger) bygger fra gammelt av på oppgaver fra sorenskriverne over tinglyste hjemmelsoverganger. På grunnlag av endringsmeldingene til Grunneiendomsregisteret i GAB er Byrået i gang med å etablere en ny og bedre statistikk over eiendomsoverdragelser.

Støtnadsordninger. På grunnlag av administrative data hentet inn som ledd i Landbruksdepartementets støtnadsordninger (Investeringsstilskottsregisteret), kan det lages statistikk over nydyrking, grøfting, planering, vanningsanlegg, senkingsarbeid, silobygging og bygging av høytørker. Det er laget en del statistikk på dette grunnlaget, men Byrået har på langt nær utnyttet de muligheter som foreligger for bruk av disse dataene til statistikkproduksjon.

Bønders inntekt og formue. Ved å koble opplysninger om brukerne i utvalgstilling for jordbruket med opplysninger fra Datasystem for skatteavregning, kan det lages statistikk over bøndenes inntektsforhold. Denne statistikken har hatt en begrenset verdi, fordi det i Datasystemet for skatteavregning ikke har vært skilt på inntekt fra bruket og annen inntekt. Ved at systemet nylig ble endret til å skille mellom næringsinntekt og annen inntekt, vil statistikken bli mer verdifull. Statistikkens verdi vil i årene framover kunne bedres ytterligere ved kobling av inntektsdataene mot data om brukere hentet fra registrene i Landbruksdepartementet i stedet for fra utvalgstillingene. Et slikt opplegg vil blant annet gi tall for inntekten til brukere som driver med forskjellige driftsmetoder osv.

Drivgarnsfiske etter laks. For få år siden ble drivgarnsfiske etter laks gjort konsesjonspliktig. Ordningen forvaltes av Direktoratet for vilt og ferskvannsfiske, som har opprettet Konsesjonsregisteret for drivgarnsfiske etter laks. Statistikken bygger på opplysninger (fangstdagbøker) som samles inn i tilknytning til dette administrative register.

Fiskeoppdrett. På grunnlag av Konsesjonsregisteret for oppdrett av fisk henter Fiskeridirektoratet inn produksjonsoppgaver fra fiskeoppdretterne. Oppgavene overføres til Byrået, som utarbeider en årlig statistikk over fiskeoppdrett.

Publikasjonen Fiskeristatistikk m.v. Svært mye av fiskeristatistikken som Byrået publiserer, utarbeides i Fiskeridirektoratet. De to viktigste datakildene er Fiskeridirektoratets datainformasjonssystem (inneholder opplysninger fra sluttsedlene om ilandbrakt fangst) og Merkeregisteret for fiskebåter som inneholder data om fiskebåtene.

6. SAMMENDRAG

I notatet gis det først en oversikt over omfang og statistisk bruk av administrative data. Oversikten som bygger på opplysninger gitt av fagkontorene i Byrået høsten 1980, omfatter i alt 70 EDB-baserte datasystemer. Tre fjerdeparter av systemene var satt i drift, mens en fjerdepart av under oppbygging eller planlagt.

Fagkontorene regner med at en fjerdedel av de rapporterte administrative datasystemene allerede blir fullt utnyttet i produksjonen av offisiell statistikk, mens det for halvparten av systemene foreligger aktuelle muligheter for utvidet bruk. Den siste fjerdeparten av systemene inneholder data som til nå ikke er tatt i bruk i statistikkproduksjonen, men også disse data mener fagkontorene det vil være aktuelt å nytte i statistikken i årene framover.

Den omfattende og antatt økende bruken av data fra administrative EDB-systemer som fagkontorene melder om, er i nøye samsvar med Byråets generelle holdning til utnyttningen av administrative data til statistiske formål. Byrået ser det som en sentral oppgave å nyttegjøre seg alle administrative datasystemer som inneholder (i) opplysninger om områder som vi helt mangler statistikk over, (ii) tilleggsopplysninger på områder som fra før dekkes av statistikk og (iii) opplysninger av samme slag som de som alt inngår i statistiske datasystemer. Systemer med et datainnhold som bare er egnet til å kaste lys over problemstillinger av driftsmessig art eller spørsmål av vesentlig intern interesse, bør det være de administrative organers egen oppgave å utnytte også til statistiske formål.

I arbeidet med å sikre seg at de statistiske formål blir tilgodesett ved opplegg og drift av administrative datasystemer som har allmennstatistisk interesse, må Byrået sørge for å ha et aktivt samarbeid med de registeransvarlige organer. Byrået og de administrative organer må blant annet samarbeide om utformingen av datasystemene, om opplegget og bruken av standarder for enhetsdefinisjonen og kjennemerkespesifikasjoner og om utformingen av maskinprogram for uttak av data. Byrået er innstilt på å gå inn i et slikt samarbeid på en måte og med de ressurser som trengs for å få til den utbygging og den effektivisering av det allmenne statistikkssystemet som de administrative data innbyr til. Byrået vil også nytte ressurser på utvikling av metoder for kontroll og korreksjon av administrative data som i utgangspunktet ikke tilfredsstillende de kvalitetskrav den statistiske bruken av dataene stiller.

Når offisiell statistikk kan baseres på utnytting av administrative data, vil personer, bedrifter og andre oppgavegivere bli spart for et betydelig arbeid med utfylling og innsending av statistikkoppgaver. Det regnes som en meget viktig grunn til at Byrået bør utnytte administrative data så godt det lar seg gjøre. En annen hovedgrunn er de muligheter som åpner seg for å gjøre arbeidet med vedlikehold og utbygging av det allmenne statistikkssystemet så rasjonelt som mulig. De store og stadig økende mengder av administrative data som lagres på maskinlesbar form, bør lett og til forholdsvis små kostnader kunne overføres til Byrået.

Vår erfaring viser imidlertid at bruken av administrative data i statistikkproduksjonen ofte støter på problemer. Problemene kan dels gjelde definisjon og identifikasjon av enhetene, dels definisjon og klassifisering av kjennemerkene og dels klargjøring, overføring og bruk av dataene. Når slike vansker oppstår har det gjerne sammenheng med at informasjonen om datasystemene er utilstrekkelig og at Byråets muligheter til å påvirke systemoppleggene ikke er gode nok. Retningslinjene for ajourholdet og driften av datasystemene og for overføringen av data til Byrået er dessuten ofte mangelfulle.

I notatet er det lagt stor vekt på en generell drøfting av ovennevnte problemområder, samtidig som det er pekt på en rekke tiltak som kan minske vanskene. De viktigste tiltak er disse:

- [1] Organisasjonsmessige tiltak for å bedre kjennskapet i Byrået om administrative data vil bli vurdert. Som eksempler på mulige tiltak nevnes oppretting av et datakontor og nedsetting av prosjekt- og samarbeidsgrupper.
- [2] Et register over EDB-baserte administrative datasystemer som kan tenkes utnyttet til statistiske formål vil bli overveidd etablert og ajourholdt i Byrået.
- [3] Samarbeid vil bli etablert med Datatilsynet og Rasjonaliseringsdirektoratet med sikte på at den informasjon de samler inn om datasystemer også kan komme Byrået til gode.
- [4] Byrået vil arbeide for at regelverk for administrative datasystemer får (i) bestemmelser om at datasystemene skal kunne tjene både administrative og statistiske formål, (ii) bestemmelser som sikrer Byrået ønsket representasjon i planleggings- og styringsorgan for datasystemene og (iii) bestemmelser som pålegger ansvarlige organ for administrative datasystemer meldeplikt til Byrået om oppretting og omlegginger av slike systemer.
- [5] Byrået vil undersøke mulighetene for å fjerne noen av restriksjonene på bruken av Bedrifts- og foretaksregisteret, første og fremst når det gjelder opplysninger om næringstilhørighet. Mulighetene for å få til en bedre samordning av avgrensningen og identifikasjonen av bedrifts- og insitusjonsenheter i ulike datasystemer vil bli utredet.
- [6] For overføringen av administrative data til Byrået vil en søke å inngå skriftlige avtaler med vedkommende etat. Avtalene vil såvidt mulig omfatte alle spørsmål av betydning for Byråets bruk av dataene.
- [7] Byrået vil som hovedregel gå inn for at dataene overføres på maskinlesbar form som individualdata. Bare dersom en totalvurdering viser at det er klart ressursbesparende eller på annen måte er overveiende fordelaktig å legge tabellarbeidet til den administrative etat, vil Byrået gå inn for en slik løsning.

[8] Individualdata overført til Byrået fra administrative datasystemer vil bli arkivert og brukt på samme måte og etter de samme regler som fastsatt for data samlet inn direkte fra oppgavegiverne. Bare i unntakstilfelle vil det kunne avtales særordninger for bruk og arkivering av administrative data innenfor de rammer som konsesjon og regelverk ellers setter.

Som en konkretisering av og et supplement til de mer generelle oversikter og drøftinger i notatets hovedavsnitt, er det til slutt i notatet tatt inn en oversikt over bruken av administrative data innenfor enkelte utvalgte statistikkområder. I oversikten er det lagt vekt på å framstille de fordeler og de vansker som er forbundet med bruk av administrative data innenfor noen viktige statistikkområder. Noen systematisk drøfting av hvilke tiltak det kan være aktuelt å iverksette innenfor det enkelte statistikkområde for å løse problemer med utnyttningen av administrative data, er ikke gjennomført.

FORTEGNELSE OVER E D B- BASERTE ADMINISTRATIVE DATASYSTEMER I DEN OFFENTLIGE FORVALT-
NINGEN. 1980

Navnet på datasytemet	Ansvarlig admini- strativt organ	Drifts- status	Kode for statis- tisk bruk ¹⁾	Enhet	Antall enhet- er i 1 000	Identi- fika- sjons- begrep
<u>PERSONDATASYSTEMER</u>						
Arbeidstakerregisteret	Rikstrygdeverket	Under opp- bygging	3	Arbeidstaker	1 600	Fødsels- nr.
Bostøtterregisteret	Husbanken	I drift	2	Familie	100	Fam.nr.
Datasytem for skatte- avregning	Skattedirektøren	"	2	Person 16 år og over	2 300	Fødsels- nr.
Datasytem for verne- pliktstjeneste	Forsvaret	"	2	Vernepliktig	20	"
Det sentrale førerkort- register	Vegdirektoratet	"	1	Førerkort- innehaver	1 700	"
Det sentrale person- register	Statistisk Sentralbyrå	"	1	Bosatt person	5 000	"
Det sentrale straffe- og politioplysnings- register	Justis- departementet	"	2	Person skyldig i forbrytelse	210	"
Det økonomiske og medisinske informa- sjonssystem	Helse- direktoratet	"	2	Pasient i helseinstitu- sjon	600	"
Folkeregistrenes magnetbåndregister	Skattedirektøren	"	2	Bosatt person	4 100	"
Folketrygdens sentrale pensjonsregister	Rikstrygdeverket	"	2	Mottaker av pensjon/stønad	788	"
Helsepersonellregister	Helse- direktoratet	"	2	Person med godkj. utd. som helsep.	75	"
Konsesjonsregisteret for drivgarnsfiske etter laks	Direktoratet for vilt, jakt og ferskvannsfiske	"	1	Konsesjons- innehaver	0,7	Konse- sjons- nr.
Likningsregister for forskottspliktige skattytere	Skattedirektøren	"	2	Skattepliktig person	3 200	Fødsels- nr.

1) Kode 1 når dataene nyttes i statistikkproduksjonen og det ikke foreligger aktuelle muligheter for utvidet statistikkbruk, kode 2 når dataene nyttes i statistikkproduksjonen og det foreligger aktuelle muligheter for utvidet statistikkbruk og kode 3 når dataene ikke nyttes i statistikkproduksjonen, men slik bruk kan bli aktuell.

Navnet på datasystemet	Ansvarlig administrativt organ	Driftsstatus	Kode for statistisk bruk	Enhet	Antall enheter i 1 000	Identifikasjonsbegrep
PERSONDATASYSTEMER (forts.)						
Medisinsk fødselsregister	Helse- direktoratet	I drift	2	Fødte	500	Fødsels- nr.
Personal-administrativt informasjonssystem	Norske Kommuners Sentralforbund	Under opp- bygging	2	Kommuneansatt	150	"
Poengregisteret	Rikstrygdeverket	I drift	2	Person 17 år og over	2 500	"
Register over bidrags- fogdenes klienter	Bergen sosial- kontor	Under opp- bygging	3 3	Bidragster/ -mottaker	300	"
Registrering av ulykker på norske skip	Direktoratet for sjømenn	"	3	Forulykket person	10	"
Sentralt tjenestemanns- register for skole- verket	Forbruker- og administrasjons- departementet	I drift	1	Tjeneste- mann	75	"
Skattemantallet	Skattedirektøren	"	3	Person 15 år og over	3 200	"
Standard registrerings- og utbetalingssystem for pensjoner	Rikstrygdeverket	"	2	Mottaker av pensjon	800	"
Statens sentrale tjenestemannsregister	Forbruker- og adm. departementet	"	1	Embets- el. tjenestemann	170	"
Skattetrekkregister for sjøfolk	Direktoratet for sjømenn	"	1	Sjømann	66	"
Studentregister	Universitetene	"	1	Student	40	"
System for student- opptak og studie- administrasjon ved regionale høgskoler	Kirke- og under- visnings- departementet	Planlagt	3	Student	100	"
Søker- og inntaks- system for pedago- giske høgskoler	Lærerutdannings- rådet	I drift	2	Utdannings- søker	9	"
Søker- og inntakssystem for videregående skoler	Fylkesskole- styrene	"	2	Utdannings- søker	120	"
Tuberkuloseregisteret	Helsedirektoratet	"	1	Tuberkulose- truet	500	"
Utbetalingsregister for studielån og stipend	Statens lånekasse for utdanning	"	2	Mottaker av lån/stipend	160	"

Navnet på datasystemet	Ansvarlig administrativt organ	Driftsstatus	Kode for statistisk bruk	Enhet	Antall enheter i 1 000	Identifikasjonsbegrep
<u>DATASYSTEMER FOR</u> <u>BEDRIFTS- OG INSTITU-</u> <u>SJONSDATA M.V.</u>						
Aksjeregister	Skattedirektøren	I drift	3	Aksjeselskap	40	Bedr.nr.
Arbeidsgiverregisteret	Rikstrykdeverket	Under oppbygging	3	Arbeidsgiver	270	"
Avlingsskadetrygdregisteret	Landbruksdepartementet	I drift	2	Bruk	25	Gnr./ bnr.
Avløserregisteret	Landbruksdep.	"	2	Bruk	45	"
Det sentrale bedrifts- og foretaksregister	Statistisk Sentralbyrå	"	2	Bedrift	300	Bedr.nr.
Driftstilskottregisteret	Landbruksdep.	"	2	Bruk	80	Gnr./bnr.
Helseinstitusjonsregisteret	Helse- direktoratet	"	2	Institusjon	1	Bedr.nr.
Investeringsstilskottregisteret	Landbruksdepartementet	"	2	Bruk	30	Gnr./ bnr.
Jordbruksferieregisteret	Landbruksdep.	"	2	Bruk	80	"
Konsesjonsregisteret for oppdrett av fisk	Fiskeri- direktoratet	"	2	Bedrift	0,3	Løpenr.
Kraftfórrabattregisteret	Landbruksdep.	"	2	Bruk	80	Gnr./bnr.
Likningsregister for etterskottspliktige skattytere	Skatte- direktøren	"	1	Selskap, institusjon	80	Eget ident.nr.
Momsregisteret	Skattedirektøren	"	3	Momspliktig virksomhet	300	Momsnr.
Register over bedrifter med forurensende utslipp	Statens forurensningstilsyn	Under oppbygging	3	Bedrift	3	Løpenr.
Register over direkte- tilskott i jordbruket	Landbruksdepartementet	Planlagt	3	Bruk	90	Gnr./ bnr.
Register over gjennomførte voksenopplæringskurs	Kirke- og undervisningsdepartementet	I drift	1	Arrangør	0,1	Navn
Register over vannforsyningsanlegg	Statens inst. for folkehelsen	Under oppbygging	3	Anlegg over 1000 person-ekv.	0,4	Løpenr.
Råneholdere etter kraftfórrabattordningen	Landbruksdepartementet	I drift	1	Bruk	3	Gnr./ bnr.
Skatteregnskap	Skattedirektøren	"	2	Kommune	0,5	Komm.nr.
Videregående skolars informasjonssystem	Rådet for videregående opplæring	Planlagt	3	Skole	1	Skolenr.

Navnet på datasystemet	Ansvarlig administrativt organ	Driftsstatus	Kode for statistisk bruk	Enhet	Antall enheter i 1 000	Identifikasjonsbegrep
<u>SYSTEMER FOR DATA OM HENDINGER OG GJENSTANDER</u>						
Bilvrakpant	Toll- og avgifts- direktoratet	I drift	1	Bilvrak	40	Løpenr.
Bygningsregisteret i GAB	Miljøverndep.	Under opp- bygging	3	Bygning	1 000	Bygnings- nr.
Bølge- og vinddata	Meteorologisk institutt	I drift	3	Målestasjon	0,0	Navn
Fartøyregisteret	Sjøfarts- direktoratet	"	1	Skip	6	Kjennings- signal
Fiskeridirektoratets datainformasjonssystem	Fiskeri- direktoratet	"	2	Sluttseddel	2 500	Slutt- seddel- nr.
Grunneiendomsregisteret i GAB	Miljøvern- departementet	Under opp- bygging	3	Eiendom		Gnr./ bnr.
Grunnvannsobservasjoner	Norges vassdrags- og el-vesen	I drift	1	Målestasjon	0,0	Navn
Innførselsfile	Statistisk Sentralbyrå	"	2	Vareparti	2 300	Løpenr.
Jordregisteret	Landbruksdep.	Under opp- bygging	3	Markteig	..	Koordi- nater
Landsskogs- takseringa 1964-76	Norsk institutt for skogforskning	I drift	2	Prøveflate	..	"
Merkeregisteret for fiskebåter	Fiskeri- direktoratet	"	2	Fartøy	25	Reg.mrk.
Meteorologiske data	Meteorologisk institutt	"	1	Målestasjon	0,0	Navn
Register for reguleringsplaner	Miljøvern- departementet	Planlagt	3	Regulerings- plan	1	Stadfest- ingsdato
Register over kilo- meteravgift	Toll- og avgifts- direktoratet	I drift	1	Kjøretøy	80	Bilnr.
Register over kommu- nale avløpsanlegg	Statens for- urensningstilsyn	Under opp- bygging	2	Rense- distrikt	1	Løpenr.
Register over over- våkningsstasjoner for luftkvalitet	Statens for- urensningstilsyn	I drift	1	Målestasjon	0,034	Navn
Register over over- våkningsstasjoner for vannkvalitet	Statens for- urensningstilsyn	Under opp- bygging	3	Målestasjon	0,0	Navn
Sentralregisteret for motorkjøretøyer	Vegdirektoratet	I drift	2	Kjøretøy	2 000	Bilnr.
Sentralt grunnkrets- register	Statistisk Sentralbyrå	"	2	Grunnkrets	4	Eget nr.
Straffesakregister	Justisdep.	Under opp- bygging	3	Anmeldt forbrytelse	110	Anm.nr.
Utførselsfile	Stat.Sentralbyrå	I drift	2	Vareparti	720	Løpenr.
Vegregister	Vegdirektoratet	"	1	Hovedparsell	10	Parsell- nr.